

Българските митници през 2022 г.

МИТНИЧЕСКА хроника

БЪЛГАРСКИТЕ МИТНИЦИ ПРЕЗ 2022 Г.

3 **ВЪВЕДЕНИЕ**
4 **ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗИ, ДДС ПРИ ВНОС И МИТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА**
4 ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗИ
6 ПРИХОДИ ОТ ДДС ПРИ ВНОС
8 ПРИХОДИ ОТ МИТА

8 **ОСЪЩЕСТВЕН КОНТРОЛ ПО „ПЪТНИ ТАКСИ И РАЗРЕШИТЕЛЕН РЕЖИМ“ НА ГКПП**

9 **МИТНИЧЕСКИ, ВАЛУТЕН И АКЦИЗЕН КОНТРОЛ И ПРЕВЕНЦИЯ**
9 ЕНЕРГИЙНИ ПРОДУКТИ
10 ТЮТЮНЕВИ ИЗДЕЛИЯ
10 ВАЛУТЕН КОНТРОЛ И МЕРКИ СРЕЩУ ИЗПИРАНЕТО НА ПАРИ И ФИНАНСИРАНЕТО НА ТЕРОРИЗМА
13 НАРКОТИЦИ, ОРЪЖИЯ И ПРЕКУРСОРИ
14 ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА НЕЗАКОННИЯ ТРАФИК НА ОРЪЖИЯ И ИЗДЕЛИЯ С ДВОЙНА УПОТРЕБА
15 ЗАЩИТА НА ПРАВА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ
16 КОНТРОЛ СЪС СКАНИРАЩИ СРЕДСТВА
17 ЗАДЪРЖАНИЯ НА ДРУГИ СТОКИ
17 УЧАСТИЕ В СЪВМЕСТНИ ОПЕРАЦИИ НА CELBET

17 **ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ**
18 **МИТНИЧЕСКИ ЛАБОРАТОРИИ**
19 **АКЦИЗНА ПОЛИТИКА**
21 **МИТНИЧЕСКА ПОЛИТИКА**
22 **Е-МИТНИЦИ**
27 **УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА**
28 **ИНТЕГРИТЕТ И ДЕЙНОСТ НА ИНСПЕКТОРАТА**
29 **ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ**
29 **ОБУЧЕНИЕ**
30 **МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО**
31 **КОМУНИКАЦИЯ С БИЗНЕСА, ГРАЖДАНИТЕ И МЕДИИТЕ**

Издава: Агенция „Митници“, Списание „Митническа хроника“, година I (XXVIII), ISSN 2815-3200

Адрес: 1202 София, ул. „Г. С. Раковски” 47, тел.: (02) 9859 4210, pr@customs.bg

Директор на Агенция „Митници“: Павел Геренски

Гл. редактор: Вяра Генова **Отговорен редактор:** Десислава Николова

Автори в броя: Десислава Николова, Катя Куцарова

Снимки: Агенция „Митници“, Интернет

Предпечат: Илиян Германов

Списанието се издава онлайн и се разпространява безплатно чрез www.customs.bg

Броят е приключен редакционно на 18.01.2023 г.

Рекордните 13 397.7 млн. лв. достигнаха приходите, администрирани от Агенция „Митници“ през изминалата 2022 г.

Касовите постъпления от ДДС при внос, мита, акцизи и глоби са с цели 2 889.4 млн. лева (27.5%) повече спрямо отчетените приходи през 2021 г. и надвишават с 89.4 млн. лева (0.7%) планираната събираемост за 2022 г.

В структурно отношение най-значително е повишението на приходите от ДДС при внос. Те нарастват с 2 684.2 млн. лева (59.0%) спрямо 2021 г. През второто полугодие на 2022 г. приходите от ДДС при внос се увеличават с 519.6 млн. лева до 3 876.7 млн. лева, което е с 15.5% повече от събраните 3 357.1 млн. лв. през първите шест месеца на 2022 г.

Силен ръст бележат и постъпленията от мита при внос, достигайки 451.2 млн. лв. Това е със 161.5 млн. лева (55.7%) повече спрямо 2021 г. и с 18.7% (71.2 млн. лева) над планираните за годината. Приходите от мита при внос на стоки от трети страни през второто полугодие на 2022 г. са в размер на 232.7 млн. лева, което е с 14.3 млн. лева (6.5%) повече от събраните 218.5 млн. лева през първото полугодие.

Една от основните причини за ръста в приходите от мита и ДДС при внос е нарастването на физическите обеми и повишението на цените на внасяните от трети страни стоки през изминалата година.

През 2022 г. касовите постъпления от акциз са в размер на 5 706.9 млн. лева, а събраната сума е с 47.1 млн. лева (0.8%) над приходите за 2021 г.

Въпреки сложната икономическа, финансова и политическа ситуация в България и в световен мащаб, Агенция „Митници“ успя да подобри приходите си през 2022 г.

Отчетените от Агенцията високи финансови резултати са постигнати както поради възстановяването на бизнес активността, изразяващо се в повишение на количествата на стоките, внасяни от трети страни, така и заради подобрения митнически контрол и надзор и още по-прецизното тарифно класиране. През годината Агенция „Митници“ засили и контрола върху приходоопределящи икономически оператори, както и върху стоките с най-голям фискален ефект. Всички тези мерки допринесоха за повишената събираемост от страна на Агенция „Митници“ през изминалата година.

Павел Геренски,
директор на Агенция „Митници“

ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗИ, ДДС ПРИ ВНОС И МИТА ПРЕЗ 2022 Г.

Приходите от акцизи, ДДС при внос и мита през 2022 г. бележат значителен ръст в сравнение с приходите, събрани през 2021 г. Това се дължи най-вече на нарастването на физическите обеми и повишението на цените на внасяните от трети страни стоки през 2022 г., което е причина за увеличение на приходите от ДДС при внос и ръст в показателя осреднена статистическа стойност за кг внесена стока - водещ фактор за нарастването на приходите от мита спрямо 2021 година.

През 2022 г. касовите постъпления от акцизи, ДДС при внос, мита и глоби, събрани от Агенция „Митници" са в размер на 13 397.7 млн. лева. Събраната сума е с 2 889.4 млн. лева (27.5%) повече от приходите от акцизи, ДДС при внос, мита и глоби през 2021 г. и с 89.4 млн. лева (0.7%) над планираните за 2022 година.

Приходи	Януари – Декември 2021 г.	Годишен план 2022 г.	Изпълнение Януари – Декември 2022 г.	% на изпълнение на плана
ОБЩО:	**10 508.2**	**13 308.2**	**13 397.7**	**100.7**
ДДС при внос	4 549.5	7 100.0	7 233.8	101.9
Мита	289.7	380.0	451.2	118.7
Акциз	5 659.8	5 820.0	5 706.9	98.1
Глоби, санкции, лихви и други приходи	9.2	8.2	5.9	71.5

Таблица 1. Приходи на Агенция „Митници" за 2022 г. (млн. лева)

В структурно отношение, най-значителен ръст спрямо 2021 г. се отчита при приходите от ДДС при внос (59.0%), следвани от постъпленията от мита (55.7%) и приходите от акциз (0.8%). Тук следва да се има предвид, че докато приходите от ДДС при внос и мита се влияят от инфлацията като фактор на икономическата среда, то този показател не оказва въздействие върху приходите от акциз, чиято база за определяне на данъчната основа за облагане е количеството на потребените стоки.

ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗ

През 2022 г. касовите постъпления от акциз са в размер на 5 706.9 млн. лева, което представлява 98.1% изпълнение на приходите от акциз, заложени в ЗИД на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 година. Събраната сума е с 47.1 млн. лева (0.8%) над приходите за 2021 г. и със 113.1 млн. лева (1.9%) под планираните за 2022 година.

Във връзка с прилагането на схема за държавна помощ „Помощ под формата на отстъпка от стойността на акциза върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство" през 2022 г. на Министерство на земеделието е преведена сума в размер на 100.0 млн. лева., с 0.006 млн. лв. повече спрямо 2021 г.

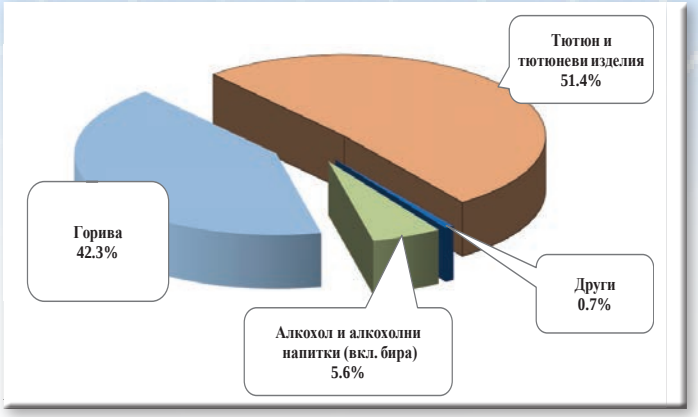
Продължава тенденцията от 2021 г. 99.9% от приходите от акциз да са формирани от сделки в страната и 0.1% от внос. През 2022 г. в структурата на приходите от акциз по групи стоки се отчита следната динамика:

– нараства делът на касовите приходи от акциз за тютюн и тютюневи изделия - от 50.2% през 2021 г. на 51.4% в общите касови приходи от акциз през 2022 г.;

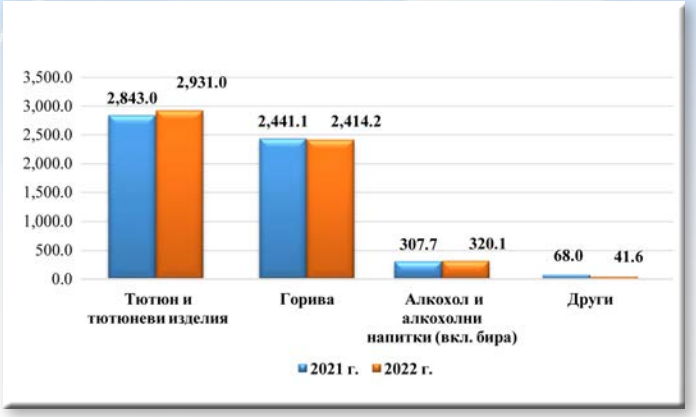
– нараства делът на приходите от акциз при алкохола, алкохолните напитки и бирата - от 5.4% през 2021 г. до 5.6% в общите касови приходи от акциз през 2022 година;

Графика 1. Приходи от акциз за периода 2013 г. - 2022 година (млн. лева)
Източник: Агенция „Митници"

Графика 2. Структура на касовите приходи от акцизи по групи стоки през 2022 година . Източник: Агенция „Митници"

Графика 3. Касови приходи от акциз по групи стоки за 2021 г. и 2022 година (млн. лева). Източник: Агенция „Митници"

– намалява делът на приходите от акциз за горива - от 43.1% през 2021 г. на 42.3% в общите касови приходи от акциз през 2022 г.;
– намалява делът на приходите от акциз за групата други акцизни стоки – от 0.8% през 2021 г. на 0.7 % в общите касови приходи от акциз през 2022 година.

Приходи от акцизи за горива

Касовите приходи от акциз за горива през 2022 г. са в размер на 2 414.2 млн. лева и отбелязват спад от 1.1% или 26.9 млн. лева в сравнение с 2021 година. Съществено влияние върху отчетения резултат оказват приетите с ДВ, бр. 52/2022 г. разпоредби в §6б от ПЗР на ЗАДС, които предвиждат прилагането на намалена акцизна ставка при облагането на втечнен нефтен газ и природен газ, предназначени за потребление като моторно гориво, както и за произведената топлинна енергия, в случаите по чл. 28, ал. 2 от ЗАДС за енергийните продукти, използвани за осъществяване на комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия. Ефектът от приетите промени се изразява в спад от 62.3 млн. лева в приходите от акциз за горива.

Независимо от отчетените тенденции през втората половина на 2022 г. са събрани 1 210.5 млн. лева, което е с 6.8 млн. лева (ръст 0.6%) повече спрямо първото полугодие на 2022 година.

► Газьол

Приходите от акциз за газьол формират основната част от приходите от горива (75.0% дял). Брутният размер на акциза за тази стока през 2022 г. е 1 922.8 млн. лева, което е с 2.6 млн. лева (0.1%) по-малко спрямо 2021 година. Обложените с акциз количества газьол през 2022 г. са 2 992.9 млн. литра, с 0.1% (3.6 млн. литра) повече от количествата през предходната година. Отчита се спад (3.1%) на възстановения акциз за газьол, като през 2022 г. са възстановени 113.1 млн. лева, при 116.7 млн. лева през 2021 година. Сумата на акциза за газьол, ефективно постъпила в държавния бюджет през 2022 г. (касово изпълнение), е 1 809.6 млн. лева, което е с 1.0 млн. лева (0.1%) над събраната през 2021 година.

► Бензин

Приходите от акциз за бензин представляват 19.9% от приходите от акцизи за горива. Произведените и внесени количества бензин, за които е заплатен акциз през разглеждания период са 691.0 млн. литра, което представлява ръст от 3.0% спрямо обложените през 2021 г. количества. Ефективно постъпилите суми от акциз за бензин през 2022 г. са в размер на 479.0 млн. лева, с 16.0 млн. лева (3.5%) над събраните през 2021 година.

► Керосин

Брутните приходи от акциз за керосин през 2022 г. са в размер на 173.5 млн. лева и нарастват с 31.4% (41.4 млн. лева) в сравнение с 2021 г., като размерът на възстановения акциз за керосин също нараства с 16.8% (152.4 млн. лева през 2022 г. при 130.4 млн. лева през 2021 г.). Нетната сума на акциза за керосин през 2022 г. е 21.1 млн. лева, което е с 19.5 млн. лева (12.9 пъти) над събраната през 2021 година.

► Втечнен нефтен газ

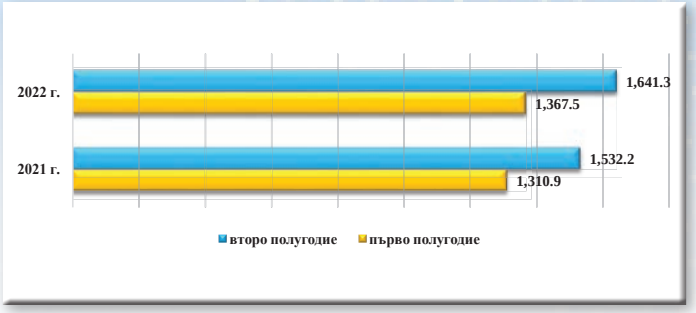
Приходите от акциз за втечнен нефтен газ формират 2.8% от приходите от акцизи за горива през 2022 година. Внесеният акциз през календарната година е в размер на 68.0 млн. лева, като се отчита спад от 45.0% спрямо 2021 година. Отчетеният спад е резултат от приети законодателни облекчения, довели до намаляване на приходите от акциз за тази акцизна стока в размер на 58.8 млн. лева. Произведените и внесени количества втечнен нефтен газ нарастват с 6.3%.

► Природен газ

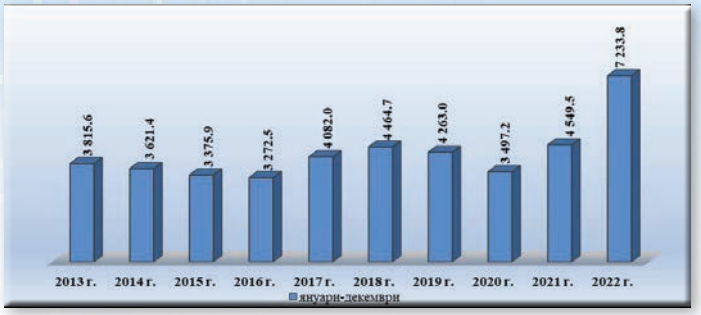
Приходите от акциз за природен газ през 2022 г. са в размер на 24.3 млн. лв., със 7.6 млн. лева (23.9%) под събраните през 2021 година. Количествата природен газ, освободени за потребление на територията на страната през изминалата 2022 г., възлизат на 116.9 млн. гигаджаула, което е с 16.0% по-малко спрямо 2021 година. Ефектът от приетите промени за ползване на намалена акцизна ставка за количествата природен газ потребени като моторно гориво и за производство на топлинна енергия, в случаите по чл. 28, ал. 2 от ЗАДС се изразява в спад от 3.5 млн. лева в приходите от акциз за горива.

Приходи от акцизи за тютюн и тютюневи изделия

Нетните приходи от акциз за тютюн и тютюневи изделия през 2022 г. възлизат на 3 008.8 млн. лева и формират 52.7% от общите нетни приходи от акцизи. През 2022 г. се отчита ръст от 5.8% (165.7 млн. лева) спрямо 2021 година. Основната част от ръста в приходите от акциз за тютюн и тютюневи изделия се реализира през второто полугодие на 2022 г. спрямо същия период на 2021 г.- 109.1 млн.

Графика 4. Приходи от акциз за тютюн и тютюневи изделия по полугодия на 2021 г. и 2022 година (млн. лева). Източник: Агенция „Митници"

Графика 5. Приходи от ДДС при внос за периода 2013 – 2022 година (млн. лева). Източник: Агенция „Митници"

лева, или 65.8% от общо отчетения за годината ръст от 165.7 млн. лева. Приходите от акциз за тютюн и тютюневи изделия през второто полугодие на 2022 г. превишават, както събраните суми през сравнимия период на 2021 г., така и тези, събрани през първото полугодие на 2022 година (графика 4).

Количествата на обложени с акциз цигари през 2022 г. нарастват с 4.9% (от 15 205.3 млн. къса за 2021 г. на 15 947.8 млн. къса за 2022 г.). Средните ставки на акциза при цигарите са съответно 178.87 лева/1000 къса за 2021 г. и 179.09 лева/1000 къса за 2022 г. (ръст от 0.1%).

Най-търсените ценови категории цигари през 2022 г. са тези с продажна цена 5.20 лв., 5.00 лв. и 5.40 лв., а след тях са 6.20 лв. и 6.00 лева.

През 2022 г. количествата тютюн за пушене, обложени с акциз нарастват с 6.7% спрямо 2021 г. (от 488.4 тона през 2021 г. до 517.7 тона през 2022 г.). Акцизната ставка на тютюна за пушене през 2021 г. се запазва - 152 лева/килограм. Приходите от акциз за тютюн за пушене през 2022 г. са в размер на 78.8 млн. лева, с 4.6 млн. лева (6.2%) над събраните през 2021 година.

Събраните приходи от акциз за нагреваеми тютюневи изделия през 2022 г. са в размер на 70.1 млн. лева, с 25.0 млн. лева (55.6%) над събраните през 2021 година. Приходите от това тютюнево изделие нарастват изцяло за сметка на ръста (55.6%) в освободените за потребление количества (от 193.2 тона през 2021 г. до 300.7 тона през 2022 г.).

Приходи от акцизи за алкохол, алкохолни напитки и бира

Нетните приходи от акциз за алкохол, алкохолни напитки и бира през 2022 г. възлизат на 320.1 млн. лева и отчитат ръст от 4.0% (12.4 млн. лева) спрямо 2021 година. Групата стоки формира 5.6% от общите приходи от акциз.

Над 55.1% от приходите от акциз за тази група стоки са формирани през второто полугодие на 2022 г., като през него се отчита ръст от 2.8% (4.8 млн. лева) спрямо второто полугодие на 2021 г. и ръст от 22.7% (32.6 млн. лева) спрямо първото полугодие на 2022 година.

Ръстът на приходите от акциз при тази група стоки се определя на първо място от нарастването (3.7%, 8.6 млн. лева) на касовите постъпления от акциз за алкохолни напитки. Количествата алкохолни напитки, за които е заплатен акциз (с приложена ставка различна от нула лева) през 2022 г. нарастват с 3.9% спрямо 2021 година.

Постъпленията от акциз за бира през 2022 г. са 76.7 млн. лева, като се отчита ръст от 3.4% (2.5 млн. лева) спрямо събраните приходи през 2021 година. Приходите от акциз за бира имат сравнително малък дял (1.3%) в общите постъпления от акцизи.

ПРИХОДИ ОТ ДДС

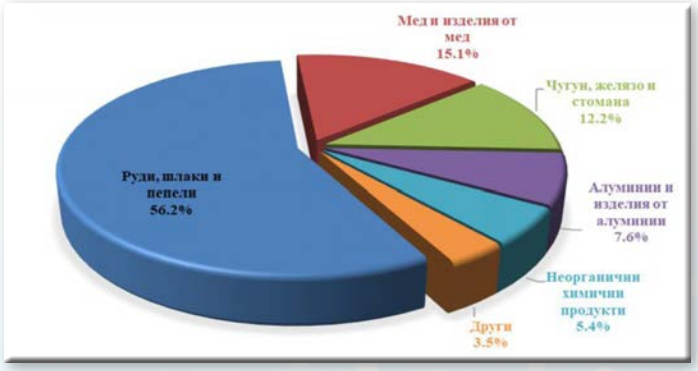
Постъпленията от ДДС при внос на стоки през 2022 г. са в размер на 7 233.8 млн. лева и представляват 101.9% изпълнение на актуализирания план за годината.

Приходите от ДДС при внос през 2022 г. са с 2 684.2 млн. лева (59.0%) повече от събраните през 2021 година. Най-високи през 2022 г. са приходите от ДДС при внос, отчетени през месеците юни (687.6 млн. лева), август (692.4 млн. лева) и октомври (667.8 млн. лева). **През второто полугодие на 2022 г. приходите от ДДС при внос са в размер на 3 876.7 млн. лева, което е с 519.6 млн. лева (15.5%) повече от събраните през първото полугодие 3 357.1 млн. лева.**

Регистрираното повишение е резултат от възстановяването на бизнес активността, повишаване на събираемостта, нарастването на цените на основни суровини, повишението на количествата на стоките, внасяни от трети страни, подобрения митнически контрол и надзор, прецизирането контрола върху елементите за облагане – тарифно класиране, държава на произход, митническа стойност, както и акцент на контрола върху приходоопределящи икономически оператори и стоките с най-голям фискален ефект.

След 01.07.2019 г. е въведена възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност.

Ефектът от прилагането на този режим през 2022 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 1 677.4 млн. лева. Стоките с най-значителен дял са: стоки от глава 26 по КН (Руди, шлаки и пепели) - 943.4 млн. лева и стоки от глава 74 по КН (Мед и изделия от мед) - 253.2 млн. лева. Общо 70 икономически оператори са се възползвали през 2022 г. от възможността да отложат начисляването на ДДС при внос.

Графика 6. Относителен дял на стоките (глави по КН) в размера на ДДС с отложено начисляване. Източник: Агенция „Митници"

Групи стоки	Изменение на начисления ДДС (в %) 2022/2021	Отн. дял (в %)	Индекс на цени при внос* (XII.2021=100)	Индекс на физическия обем при внос* (XII.2021=100)
Храни и напитки	134.8	11.4	125.5	188.7
Промишлени доставки	40.0	30.0	119.8	113.4
Горива и смазочни материали	120.6	27.7	173.4	121.9
Инвестиционни стоки	39.5	16.7	118.3	116.6
Транспортно оборудване	35.1	5.9	123.1	116.6
Потребителски стоки	16.2	8.1	112.5	104.2
Общо:	**60.7**	**100**	**131.9**	**118.6**

Таблица 2. Изменение на декларирания ДДС при внос по групи стоки и изчислени индекси през 2022 година. Източник: Агенция „Митници"

* Индексите са изчислени на база статистическа стойност на съпоставими стоки, допуснати за свободно обращение и крайно потребление в страната, внесени от трети страни.

Деклариран ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС)

Разглеждайки декларирания ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС) през 2022 г. спрямо 2021г. се наблюдава повишение при всички групи стоки. Цените на стоките, внесени от трети страни растат през 2022 г., като е отчетено повишение с 31.9% спрямо 2021 година. Нарастването на индекса на физическите обеми е с 18.6%.

Промишлени доставки

През 2022 г. в начисления ДДС при внос на стоки - промишлени доставки се отчита ръст от 40.0% (622.4 млн. лева повече). Индексът на цените на промишлените доставки допуснати за свободно обращение и крайна употреба се увеличава с 19.8%, а индексът на количествата - с 13.4%.

Най-значимо е увеличението в начисления ДДС при внос на стоки от глава 31 по КН (Торове), за които през 2022 г. е деклариран ДДС при внос в размер на 192.2 млн. лева - с 93.4 млн. лева (94.5%) повече спрямо 2021 година. При стоките от глава 72 по КН (Чугун, желязо и стомана) се наблюдава повишение с 62.0 млн. лева (24.0%), а при глава 15 по КН (Мазнини и масла от животински или растителен произход) - ръст от 53.7 млн. лева (226.3%).

Най-голям спад се отчита при декларираните суми за ДДС при внос на стоки от глава 71 по КН (Естествени или култивирани перли, скъпоценни или подобни камъни, благородни метали) в размер на 1.5 млн. лева (26.9%), при глава 12 по КН (Маслодайни семена и плодове) с 1.2 млн. лева (15.5%), както и при глава 26 по КН (Руди, шлаки и пепели) в размер на 0.8 млн. лева (38.0%).

Горива и смазочни материали

През 2022 г. начисленият ДДС при внос на горива и смазочни материали е в размер на 2 015.8 млн. лева, със 120.6% (1 102.0 млн. лева) повече спрямо предходната година. Цените на стоките допуснати за свободно обращение и крайна употреба нарастват със 73.4%, а количествата с 21.9%.

Начислените суми за ДДС при внос на суров петрол през 2022 г. са в размер на 1 526.2 млн. лева, при 670.3 млн. лева през 2021 г. (ръст от 855.9 млн. лева, 127.7%).

Касовите постъпления от суров петрол през отчетния период са 1 507.0 млн. лева, с 832.0 млн. лева (123.3%) повече от 2021 година. Ефектът върху начислените суми за ДДС при внос на суров петрол в зависимост от изменението на физическия обем, цената и валутния курс се разпределя, както следва:

- ефектът от увеличението на количеството в барели със 70.2% се изразява в повишение на декларираните суми за ДДС при внос с 470.5 млн. лева;
- ефектът от покачването на цената с 18.9% (от 67.9 долара/барел средно за 2021 г. на 80.7 долара/барел средна цена за 2022 г.), се изразява в повишение на декларираните суми за ДДС при внос с 215.4 млн. лева;
- ефектът от ръста в осреднения валутен курс на долара спрямо лева с 12.5% (от 1.64 лева/USD през 2021 г. на 1.85 лева/USD през 2022 г.) за внесения през изследвания период суров петрол се изразява в увеличение на декларираните суми за ДДС със 169.9 млн. лева.

Инвестиционни стоки и транспортно оборудване

Декларираните суми от ДДС при внос при инвестиционни стоки през 2022 г. са в размер на 1 213.3 млн. лева, като се регистрира повишение с 343.6 млн. лева (39.5%) спрямо 2021 година. Наблюдава се увеличение на внесените количества с 16.6% и ръст на цените при внос с 18.3%.

От внос на транспортно оборудване през 2022 г. са начислени 427.7 млн. лева, със 111.0 млн. лева (35.1%) повече в сравнение с 2021 година. Индексът на физическите обеми на внесено транспортно оборудване се увеличава с 16.6%, а индексът на цените - с 23.1% спрямо 2021 година.

Потребителски стоки

През 2022 г. декларираните суми за ДДС при внос на потребителски стоки са в размер на 589.1 млн. лева като нарастват с 82.3 млн. лева (16.2%) в сравнение с 2021 година. Количествата на внесените потребителски стоки показват повишение от 4.2%, а цените растат с 12.5%.

Пратки с незначителна стойност

Считано от 01.07.2021 г. всички пратки, внасяни в ЕС от трета страна, подлежат на облагане с ДДС, независимо от тяхната стойност. Подадените декларации на ниво стока за пратки с незначителна стойност (тип Н7) през 2022 г. са 397 405 броя, средномесечно - 33 117 декларации, а на дневна база - средно по 1 088 декларации. Начисленият ДДС при внос за 2022 г. е в размер на 3.7 млн. лева.

Графика 7. Приходи от мита при внос за периода 2013 г. – 2022 година (млн. лева). Източник: Агенция „Митници“

ПРИХОДИ ОТ МИТА

Приходите от мита са традиционен собствен ресурс на ЕС и законодателството, което се прилага за тях е изцяло на ниво ЕС.

През 2022 г. постъпленията от мита при внос достигнаха 451.2 млн. лева, със 161.5 млн. лева (55.7%) повече спрямо 2021 г. и с 18.7% (71.2 млн. лева) над планираните за годината 380.0 млн. лева в изпълнение на ЗИД на ЗДБРБ/ ДВ. бр. 52/2022 година. Най-високи са приходите от мита, отчетени през месеците април (43.2 млн. лева), юли (43.1 млн. лева) и август (45.6 млн. лева). От друга страна приходите от мита при внос на стоки от трети страни през второто полугодие на 2022 г. са в размер на 232.7 млн. лева, което е с 14.3 млн. лева (6.5%) повече от събраните през първото полугодие 218.5 млн. лева.

Всички показатели, които се използват за оценка на динамиката на приходите от мита при внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от „0“ отбелязват ръст през 2022 г. спрямо 2021 година. Количествата на внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от „0“ нарастват с 14.8%, осредненатa статистическа стойност за кг внесена стока нараства с 27.3% и осредненатa ставка, приложена за облагане на внесените от трети страни стоки нараства с 5.8%. Най-голям принос за нарастването на приходите от мита имат осредненатa статистическа стойност за кг и внесените количества стоки, чиито дялове в отчетения ръст са съответно 57.4% и 27.1%.

Водещите групи стоки обложени със ставка, различна от „0“, при които през 2022 г. се регистрира най-сериозен ръст в приходите от мита са:

- стоки от глава 31 по КН (Торове) – 24.1 млн. лева (183.8%);
- стоки от глава 72 по КН (Чугун, желязо и стомана) – 17.6 млн. лева (63.7%);
- стоки от глава 76 по КН (Алуминий и изделия от алуминий) – 13.7 млн. лева (88.9%);
- стоки от глава 87 по КН (Автомобилни превозни средства) – 9.4 млн. лева (32.4%);
- стоки от глава 39 по КН (Пластмаси и пластмасови изделия) – 9.0 млн. лева (32.0%).

Посочените пет групи стоки формират 46.7% от отчетеното нарастване на приходите от мита през 2022 г. спрямо 2021 година.

В зависимост от произхода на внасяните стоки, най-голям е делът на приходите от мита при внос на стоки от Китай. Декларираната сума за 2022 г. е 221.3 млн. лева, което представлява 49.4% от всички мита, като за отчетната година приходите от мита за стоки, внесени от Китай бележат ръст спрямо 2021 г. с 66.1%. На второ място са приходите от мита при внос на стоки с произход Русия – 51.9 млн. лева, 11.6% дял и ръст от 75.8% спрямо 2021 година. Следват приходите от мита за стоки, внесени от Турция (30.2 млн. лева приходи, 6.7% относителен дял и ръст от 128.6%), САЩ (12.4 млн. лева приходи, 2.8% относителен дял и ръст от 12.2%) и Индия (11.1 млн. лева, 2.5% дял и ръст от 14.0%). Вносът от петте водещи държави формира 73.0% от приходите от мита при внос на стоки от трети страни.

ОСЪЩЕСТВЕН КОНТРОЛ ПО „ПЪТНИ ТАКСИ И РАЗРЕШИТЕЛЕН РЕЖИМ“ НА ГКПП

И през 2022 г. се запазва възходящата тенденция за събираемостта, реализирана по извършваната от Агенция „Митници“ дейност „Пътни такси и разрешителен режим” (ПТРР) на ГКПП. Приходите за изминалата година бележат ръст и достигат 103 693 491 лв., а това е най-високата им стойност, откакто тази дейност е в компетенцията на Агенцията. За сравнение през 2021 г. приходите по тази дейност са били 82,4 млн. лв.

Продължава и увеличаването на броя на обработените товарни пътни превозни средства на ГКПП и през 2022 г. той достига рекордните 4 591 093. Общо обработените ППС (товарни и пътнически) на ГКПП са 5 432 230.

Брой обработени товарни пътни превозни средства на ГКПП

Година	Общ брой обработени товарни ППС
2022 г.	**4 591 093**
2021 г.	4 198 305
2020 г.	3 500 775
2019 г.	3 312 979

ТОП 10 на пунктовете по брой обработени товарни ППС на ГКПП през 2022 г.

ГКПП 2022 г.	Товарни автомобили (брой)
Капитан Андреево	994 758
Русе – Дунав мост	930 778
Кулата	638 997
Лесово	470 467
Калотина	466 957
Дунав мост II Видин	268 923
Кардам	116 825
Гюешево	115 727
Оряхово - ферибот	89 781
Капитан Петко Войвода	84 669

МИТНИЧЕСКИ, ВАЛУТЕН И АКЦИЗЕН КОНТРОЛ И ПРЕВЕНЦИЯ

Административни нарушения и досъдебни производства

През 2022 г. митническите органи при осъществяване на контролните си функции и реализиране на административнонаказателна отговорност на лицата, са съставили общо 9435 броя акта за установяване на административни нарушения. Броят на издадените решения за прекратяване на административнонаказателни производства е 782.

През второто шестмесечие на годината, броят на съставените актове бележи ръст с приблизително 9 %. Броят на съставените актове за установяване на митнически нарушения е 5332, при които също има увеличение през второто шестмесечие в порядъка на 50% .

Установените нарушения на валутното законодателство са 197, които бележат значителен ръст през второто шестмесечие в почти двоен размер.

По Закона за акцизите и данъчните складове съставените актовете за установяване на административни нарушения са 1298 броя.

В резултат на контролни действия за спазване на Закона за пътищата, са съставени 4 броя акта.

Значителен е броят на установените случаи за нарушения по Закона за движение по пътищата - 2596 случая.

По Закона за безмитната търговия, митническите служители са установили 3 броя административни нарушения.

Митническите органи са установили 5 нарушения по Закона административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход.

По реда на Наказателно-процесуалния кодекс за престъпления, по които Агенция „Митници“ има компетентността, са новообразувани общо 344 броя досъдебни производства. По чл. 234 от Наказателния кодекс са образувани 92 броя досъдебни производства. По чл. 242 от НК са 193 броя, по 242а са 1 брой, по чл. 251 са 55 броя и по чл. 255 от НК е 3 броя, в това число и 1 бр. ДП, наблюдавано от Европейската прокуратура.

Енергийни продукти

През 2022 г., по инициатива и под ръководството на Междуведомствения координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари при ГДБОП/МВР (МКЦПККДРСТ) са извършени над 180 проверки на търговски обекти за продажба на течни и твърди горива, съвместно с органите на МВР, ДАНС, НАП и ДАМТН.

Допълнително, във връзка с план за съвместен контрол, в периода януари – декември, съвместно с органите на АПИ и ИААА и под ръководството на МКЦПККДРСТ са проведени 6 специализирани операции за контрол на пътни превозни средства, извършващи превоз на енергийни продукти по обществени пътища в нарушение на допустимите норми за маса и натоварване на оси.

Във връзка с извършен съвместен анализ от служители на Централно управление на НАП и Централно митническо управление на АМ на данъчнозадължени лица и транспортни средства с рисково поведение са организирани и проведени две съвместни операция по наблюдение в реално време на транспортни средства, от мястото на товарене на гориво в данъчен склад до конкретните обекти на получаване. В хода на операциите са установени нарушения на данъчното законодателство.

През изминалата година с оглед превенция и противодействие на нарушенията с моторни горива, продължиха съвместните контролни действия от структури на МВР и АМ, по отношение въвежданите течни енергийни продукти от плавателни средства през българските морски и речни пристанища в Бургас, Варна и Русе.

Активно продължи събирането, обмена и анализа на информация за движенията на т.нар. „дизайнерски горива“ в ЕС, насочен към организиране на оперативни дейности в рамките на EMPACT „Акцизи“. Българската митническа администрация участва в проведена международна операция CHAIN BRIDGE 2022/3 („Op. ChemSol 2“), насочена към оперативно проследяване движението на рискови нефтопродукти до крайни потребители на територията на ЕС.

През 2022 г., за целите на акцизния контрол митническите служители са обезпечили като доказателство (чрез изземване или запечатване) енергийни продукти, както следва: **229 549 л.** горива, разредители и др. и **28 554 кг.** тежки горива, масла и др.

През февруари при провеждане на пътен контрол в района на А/М Тракия е спряна за проверка от служители на отдел ММГ автоцистерна. След извършени контролни действия е установено, че превозното средство е натоварено с 31 335 л. бензин, за който е представен акцизен данъчен документ, несъотносим към превозвания енергиен продукт.

През септември митнически служители са извършили проверка на автотранспортна база, находяща се в с. Ягодово, общ. Родопи. В хода на проверката е установено, че на територията на обекта в хоризонтален цилиндричен резервоар, намиращ се в МПС, се съхраняват 10 604 л. енергиен продукт - газьол, за които не е представен документ, удостоверяващ плащането, начисляването или обезпечаването на дължимия акциз.

По случаите са образувани административнонаказателни преписки.

Тютюневи изделия

В резултат на осъществения контрол през 2022 г. митническите органи са задържали, иззели и обезпечили като доказателство над **41.5 млн. къса** цигари (в т.ч. пури и пурети). Преобладава количеството задържани цигари на вътрешните граници с ЕС в зоните на ГКПП **(56.05%)**, следвано от тези – на външните граници на ЕС **(39.44%)** и във вътрешността на страната **(4.52%)**.

Най-голямото количество в размер на **13.3 млн. къса нелегални цигари** е иззето през месец май 2022 г., в зоната на ГКПП Кулата, което е рекордно при случаите, установени от митническите органи на границата с Гърция за последните десет години, както и най-голямото, открито на българска граница от 2018 г. насам. Тютюневите изделия са открити при извършена проверка на товарен автомобил пътуващ от Гърция за България, селектиран за проверка въз основа анализ на риска.

През месец ноември 2022 г. в зоната на ГКПП Пристанище Силистра (фериботен комплекс) е предотвратен опит да бъдат изведени от страната 5 100 000 къса цигари, обозначени с надпис върху потребителската опаковка, съдържащ думите Duty free, предназначени за нелегално разпространение. Тютюневите изделия са открити в товарен автомобил с румънска регистрация превозващ хигиенни материали от България за Румъния.

През 2022 г. на летищата митническите служители са задържали от пътници с полети до трети страни и страни-членки на ЕС, над **3.1 млн.** къса цигари с български валиден бандерол, предназначени за нелегално разпространение в страни където акцизът е по-висок. Предотвратени са общо 396 опита за незаконно пренасяне. При **90%** от случаите, цигарите са били задържани от пътници с полети за Великобритания.

При случаите с тютюн за пушене (в т.ч. тютюн и аромати за наргиле) – общото установено количество-предмет на правонарушение е **4 244 кг**, от които **2 594 кг** – на границата с Турция.

През месец април 2022 г., на МП Капитан Андреево, при проверка на автобус с българска регистрация превозващ туристическа група от Турция за България, митническите служители откриват тютюн за наргиле с търговската марка Adalya общо 400 кг., недекларирaн от водача на превозното средство.

Също през април в търговски обект – в магазин за търговия на тютюневи изделия, служители на ТД Митница Пловдив откриват тютюн за наргиле 127 кг, с чужда версия на потребителските опаковки, облепени с чужд акцизен бандерол, т.е. освободен за потребление в друга държава-членка на ЕС и предназначен за нелегално разпространение в страната.

Алкохол и алкохолни напитки

В резултат на осъществения контрол през 2022 г. са установени 188 случая на нарушения, свързани с алкохолни продукти. Обезпечени като доказателства (чрез изземване или запечатване) са общо 86 676 л. вино, 1 222 л. бира и 53 037 л. етилов алкохол. При констатираните нарушения, преобладават случаите с наливен алкохол. През втората половина на изминалата година се наблюдава ръст на иззетите и обезпечени количества етилов алкохол с 40.5% спрямо първото шестмесечие на годината.

През месец февруари на ГКПП Дунав мост II Видин на трасе Вход е спрян за проверка товарен автомобил. В хода на проверката е установено, че превозваните стоки са акцизни – „Alcohol Absolutus" в количество от 7 200 л., натоварени на 8 броя палета, в запечатани 288 пластмасови туби, всяка с вместимост по 25 л. За превозвания товар водачът не е представил документи във връзка с обезпечаване, начисляване или заплащане на акциза.

През месец юли в склад за търговия с хранителни продукти в Пловдив, при проверка на спрян товарен автомобил на входа на склада и в самия склад е установено наличието на ПВЦ туби с бистра течност с мирис на етилов алкохол в количество 8 400 л. с алкохолно съдържание 96,1- 99.4% vol. За акцизните стоки не са представени документи във връзка с обезпечаване, начисляване или заплащане на акциза.

ВАЛУТЕН КОНТРОЛ И МЕРКИ СРЕЩУ ИЗПИРАНЕТО НА ПАРИ И ФИНАНСИРАНЕТО НА ТЕРОРИЗМА

Парични средства - валута

През 2022 г. българските митнически органи са установили, пренасяни през границата на страната парични средства, недекларирани по съответния ред в общо 134 случая, а откритите парични средства са с равностойност 43 141 297 лв.

Данните показват, че през 2022 г. са били открити парични средства в размер почти 2 пъти по-голям от сумата на установените парични средства през 2021 г. За сравнение, в периода 01.01.2021 г. – 31.12.2021 г. са били открити 21 802 211 лв., което беше рекорд и надминаваше сумата на установените парични средства общо в предходните пет години (2016 - 2020 г.). През 2022 г. този рекорд е удвоен. 103 от случаите са констатирани през второто шестмесечие на 2022 г., като наблюдаваният ръст в установения размер на недекларирани парични средства е 120 % спрямо първата половина от годината.

Пренасяните недекларирани парични средства са в различни валути. Най-голям е делът на установените банкноти в евро и британски лири. Откривани са шведски крони, щатски долари, норвежки крони, украински гривни, български левове и турски лири.

И през 2022 г. се запазва тенденцията от предходната година, най-голям дял от недекларираните парични средства да са открити на митническите пунктове, разположени на границата ни с Турция. Установени са над 30,7 млн. лв. в общо 83 случая, като 63 от тях за сумата от 27 млн. лв. са разкрити само на МП Капитан Андреево.

Рекордна сума, установявана на българска граница е открита на МП Капитан Андреево в края на месец май. При извършена проверка на автобус с турска регистрация, пътуващ от Румъния за Турция, на различни места в автобуса са открити общо 40 пакета с евробанкноти. Общото количество на откритата валута е 1 610 870 евро с равностойност 3 150 589 лв.

Две седмици по-късно, на 11.06.2022 г., отново на МП Капитан Андреево, митнически служители откриват недекларирана валута в размер на 1 000 285 евро с лево-

ва равностойност над 1 950 000 лв. Парите са били укрити в специално изграден тайник около задната дясна гума на автобус, пътуващ от Германия за Турция.

Рекордна сума недекларирани парични средства е открита и от митническите служители на МП Лесово през месец ноември в товарен автомобил, управляван от турски гражданин. Превозното средство е пътувало без товар от Нидерландия към Турция. Валутата в размер на 1 015 270 евро с равностойност 1 985 695 лв. е била укрита във фабрични кухини около агрегата на хладилното полуремарке.

Една четвърт от общата сума недекларирани пари в брой, открити през изминалата година са установени на границата с Румъния (вътрешна за ЕС). Дори и след запитване от страна на митническите органи, паричните средства не са били обявени по надлежния ред. Открити са основно при митнически проверки на лица и превозни средства, влизащи в България на път за Турция.

Два от най-значителните случаи са от последните дни на месец декември 2022 г. и са свързани с открити парични средства в шведски крони при извършени проверки в района на ГКПП Дунав мост Видин. На 18.12.2022 г. в товарен автомобил, пътуващ от Западна Европа към Турция са открити 5 647 000 шведски крони и 4550 долара. Общата открита сума е с левова равностойност 1 011 038 лв. Вторият случай е от 30.12.2022 г., когато при проверка на друг товарен автомобил, в товарното помещение са открити 9 пакета, съдържащи 6 000 000 шведски крони с равностойност 1 077 264 лв.

През изминалата година се запазва тенденцията паричните средства да бъдат пренасяни в товарни автомобили на път от Западна Европа и Великобритания към Турция. Все по-често обаче, те са укривани старателно, не само във фабрични кухини на кабината, под седалките, в матрака и възглавниците, но и в товарното помещение на превозното средство - в кухините на гредите за прикрепване на товара; в хладилния агрегат на полуремаркето; в товарното помещение между транспортираната стока. Не са редки и случаите, при които недекларираните парични средства са укрити в специално изградени тайници и се превозват с автобуси, пътуващи по маршрут от Румъния за Турция.

С прилагането на Регламент (ЕС) 2018/1672 се засилва ролята на митническите органи в борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризъм. При пренасяне на пари в брой през границите на страната, декларирани и недекларирани, с най-съществено значение са техния произход и предназначение. В тази връзка, при възникване на съмнения и наличие на признаци, че паричните средства са свързани с престъпна дейност, митническите органи могат да задържат временно пренасяната валута за срок до 90 дни, с цел компетентните органи да установят дали са налице основания за последваща намеса, като разследвания или задържане на паричните средства на основание на други правни инструменти. През 2022 г., освен случаите, при които са установени недекларирани парични средства, митническите органи са задържали временно, за изясняване на посочения произход, и декларирани парични средства в размер на 3 953 983 лв.

Злато и златни изделия

През 2022 г., в 77 случая, митническите служители са открили недекларирани злато и златни изделия с общо тегло 137 602 грама. През 2021 г. са задържани 134 094 грама, което беше рекордно количество, надминаващо размера на установените общо в предходните 4 години изделия (2017 - 2020 г.). Откритите златни изделия през 2022 г. са с близо 3% повече в сравнение с 2021 г.

На 25.06.2022 г. на МП Капитан Андреево, митническите служители са предотвратили нелегално пренасяне на близо 7 кг златни слитъци. За проверка е спрян товарен микробус, превозващ стока от Австрия за Турция. При личен преглед на водача, в чантичка около кръста му, са открити 4 пакета, съдържащи 80 слитъци (ленти) от жълт метал. Според експертизата, слитъците с общо тегло 6998 грама са от 24-каратово злато на стойност 759 283 лева.

На 26.11.2022 г., на МП Лесово са открити 3684,11 грама златни слитъци и кюлчета в джобовете на шофьор на товарен автомобил. Според представените документи, той е превозвал авточасти от Италия за Турция. При извършената проверка в джобовете на панталона и на връхните му дрехи са установени 5 плика, съдържащи 59 слитъци (ленти) и кюлчета от злато. Според извършената експертиза изделията са от 24-каратово злато (проба 999.9) и са на обща стойност 390 414 лева.

При друг случай, на 21.12.2022 г., на МП Капитан Андреево е извършена проверка на автобус, пътуващ по редовната линия от Румъния за Турция. Под шофьорската седалка е открит пакет, съдържащ четири отливки с правоъгълна форма от 14-каротово злато с общо тегло 2738.10 грама на стойност 234 243 лв.

Най-голямото количество златни бижута за 2022 г. са установени на 19.03.2022г. в района на ГКПП Дунав мост Видин. При проверка на лек автомобил, пътуващ от Турция за Нидерландия, в специално изграден тайник с електронен механизъм, митническите служители установяват общо 18 097,37 грама изделия от злато на стойност над 700 000 евро.

На 15.12.2022 г., златни накити с общо тегло 11 836,10 грама на стойност над 1 млн. лв. са открити на МП Лесово при проверка на пътнически микробус, пътуващ по маршрут от Турция за Украйна през България. Бижутата били увити около телата на две от пътничките, пристегнати с ластично бельо.

Сребро и сребърни изделия

При среброто и сребърните изделия, количествата задържани през 2022 г. са 92 100 грама в 10 случая, което е с 30% по-малко от установеното през предходната година. През 2021 г. са открити 132 815 грама.

На 24.03.2022 г. на МП Калотина в товарен автомобил митническите инспектори установяват 32 346 кг сребърни изделия. Превозното средство със сръбска регистрация е идвало от Турция, а освен бижутата са открити и други недекларирани стоки.

При друг случай, на 19.11.2022 г., митническите служители на МП Капитан Андреево са предотвратили опит за контрабанда на сребърни изделия при проверка на автобус, на път от Турция за Сърбия. В два специално изградени тайника са открити 19 картонени кутии, пълни с изделия от сребро проба 925 с общо тегло 29 218 кг на стойност 175 308 лева.

НАРКОТИЦИ, ОРЪЖИЯ И ПРЕКУРСОРИ

Борба с наркотрафика

През 2022 г. българските митнически служители задържаха общо **2 090 кг, 5 212 962 бр. таблетки, 173 литра и 130 750 пластири** наркотични вещества и прекурсори в общо **137 случая.** Статистическите данни показват, че количествата отбелязват намаление, а броят на констатираните случаи спрямо предходната година се е увеличил с 40%.

За поредна година **марихуаната** е най-често задържания вид наркотик на границите на страната. През 2022 г. митническите служители предотвратиха 53 опита за нелегален трафик и задържаха общо **1369 кг.** Продължава тенденцията на засилен трафик на марихуана от и през България в посока Турция, където търсенето и цената ѝ на черния пазар са нараснали значително. Анализът на задържанията в България и Турция показва, че количества между 1 и 50 кг марихуана се трафикират както в конструкционни кухини и специално изградени тайници на леки автомобили, така и на лесно достъпни места в товарни автомобили (шофьорска кабина и долапи). По-големи количества, над 100 кг, се укриват в товарните помещения, между легално декларираната стока. Използваните превозни средства са основно с турска и българска регистрации.

На 08.08.2022 г. митническите служители, работещи на МП Калотина отклоняват за проверка входящ в страната товарен камион с турска регистрация, превозващ стоманени изделия от Германия за Турция. Превозното средство е насочено за рентгенов контрол, при който в товарното помещение е маркирана зона с необичайна плътност. При последвалата физическа проверка на маркираната зона, в задната част на полуремаркето, са открити 3 броя кашони, облепени със стреч фолио, съдържащи полиетиленови пакети, със суха зелена тревиста маса, с тегло по 1 килограм всеки. Извършен е полеви наркотест, при който пробата реагира положително за наличието на канабис. Задържаното количество е 104.500 кг.

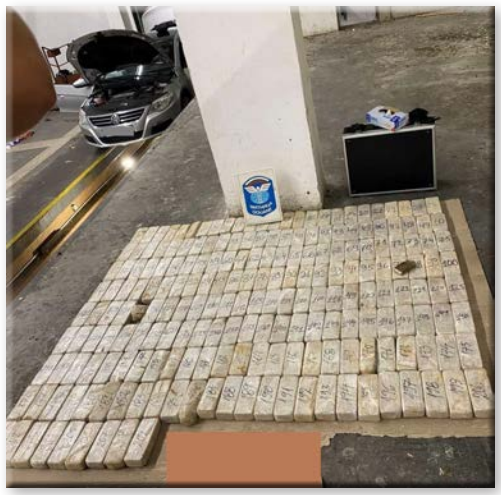

През изминалата година при извършвани проверки на международни куриерски пратки са предотвратени и 15 опита за трафик на общо 25 кг марихуана от Италия транзит през България за Гърция.

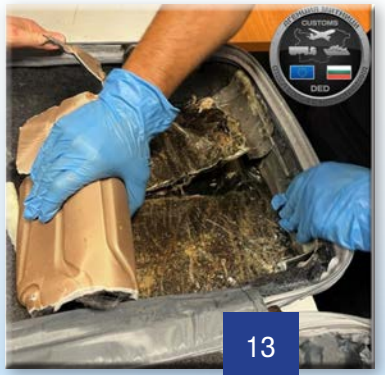
През 2022 г. са предотвратени 13 опита за нелегален трафик на **опиати,** като са иззети **223 кг хероин и 35 кг опиум.** Броят на залавянията и задържаните количества опиати на сухопътните граници на страната са идентични с тези от предходната година. Основните количества хероин са открити в леки автомобили, пътуващи по Балканския път в посока Централна и Западна Европа.

На 15.08.2022 г. служители от отдел „Борба с наркотрафика“ на МП Капитан Андреево селектират за проверка лек автомобил с френска регистрация, в който пътува семейство с две малолетни деца и две кучета. Семейството се връща във Франция от едномесечна ваканция в Турция и многократно отказва да разтовари кучетата и част от багажа, за да се извърши митническа проверка. След отстраняване на кората в багажника, на мястото на резервната гума, са открити 105 бр. пакети хероин. След отстраняване на седалките, в естествените кухини на пода, под предните две седалки, са открити още 104 идентични пакети с хероин, както и 1 пакет с тегло 90 грама, съдържащ хашиш. Общото количество на иззетия хероин е 105 кг.

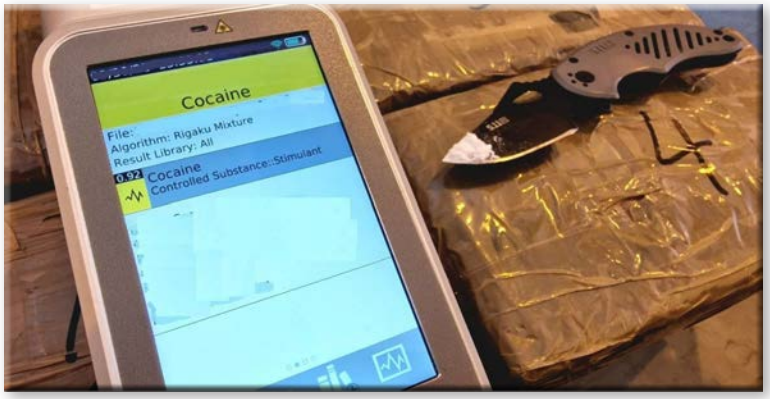

За първи път през последните 20 години служителите от отдела за борба с наркотрафика на Летище София предотвратиха опит за нелегален внос на хероин в България с въздушен транспорт, като използваният маршрут е необичаен за трафика на този вид наркотик. На 23.07.2022 г., при проверка на 50 годишна българска гражданка, пристигаща от Руанда през Кения и Катар, са задържани 3.163 кг хероин, укрити в стените на чекирания ѝ багаж. След проведени оперативно-издирвателни мероприятия, в централната част на гр. София са задържани още две лица, съпричастни към трафика – граждани на Руанда и Нигерия, постоянно пребиваващи в България.

Задържаният **кокаин** през 2022 г. възлиза на 22 кг в 5 случая, което представлява увеличение на иззетото количество спрямо предходната година. Водещата роля на традиционно използвания въздушен транспорт при трафика на кокаин от Латинска Америка за Европа, през изминалата година беше изместена от сухопътния транспорт. Основните количества кокаин, укриван на лесно достъпни места в конструкцията на товарни автомобили, пътуващи от Западна Европа, транзит през България в посока Турция, бяха задържани на сухопътните граници на страната.

През 2022 г. най-голямото нарастване, както при броя на случаите, така и при задържаните количества, се констатира при контрабандата на различни видове **лекарствени средства,** чиито активни съставки са включени в Списъци II и III на Приложение 3 към чл. 3 т. 3 от Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични към ЗКНВП. За разглеждания период са задържани общо **458 662 таблетки** в над **70 случая** (50% от всички констатирани случаи). Иззетите количества са се увеличили **7 пъти** спрямо 2021 г. Голяма част от тези лекарства, които се изнасят от България както чрез пощенски и експресни куриерски пратки, така и в шосеен транспорт, се произвеждат в държави извън ЕС и нямат легален внос и разрешение за продажба в аптечните мрежи на Съюза. Основният дял от този вид контрабанда заемат лекарствата от групата на бензодиазепините, но нараства значението и на синтетичните опиоиди като оксикодон, трамадол, фентанил и др.

Нараства броя и на залавянията (15) на **метамфетамин** от българските митнически органи, тенденция, която се наблюдава в световен мащаб през последните години. По-голямата част от задържанията в България са на малки количества, поръчвани онлайн за лична употреба, но са констатирани и няколко случая на трансграничен трафик, осъществяван от шофьори на товарни композиции.

Пряко свързано с тази тенденция е и значителното нарастване спрямо предходната година на нелегалната търговия с лекарствени средства, съдържащи **псевдоефедрин и други прекурсори,** използвани за нелегалното производство на синтетични наркотици. През 2022 г. в **10 случая** са иззети общо **39 кг, 4 754 300 таблетки и 1.160 литра** псевдоефедрин, ефедрин и ВМК, което е нарастване със 180% при задържаните таблетки.

През 2022 г. служителите от **специализирания склад за съхранение на наркотици** организираха изгарянето на **6029 кг наркотични вещества** и участваха в организацията по унищожаване на място на **8976 кг** по общо 6242 преписки. Съставени са **7220 протокола** за съхраняване на наркотици – веществени доказателства по наказателни производства.

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА НЕЗАКОННИЯ ТРАФИК НА ОРЪЖИЯ И ИЗДЕЛИЯ С ДВОЙНА УПОТРЕБА

През 2022 г. митническите служители разкриха общо 24 /двадесет и четири/ случая на контрабанда на оръжия, боеприпаси, взривни вещества, основни компоненти и части за оръжия, при които бяха иззети и задържани следните видове и количества:

- 56 бр. огнестрелни оръжия;
- 12 бр. неогнестрелни оръжия, конвертирани в огнестрелни оръжия;
- 1 бр. дългоцевно огнестрелно оръжие;
- 23 бр. основни компоненти за оръжия;
- 9 бр. неогнестрелни оръжия;
- 631 бр. боеприпаса за неогнестрелно оръжие;
- 577 бр. боеприпаса за огнестрелно оръжие.

През последните години се наблюдава значителен ръст на случаите, при които митническите органи констатират неогнестрелни оръжия, преработени в огнестрелни, както и огнестрелни оръжия, сглобени от отделни компоненти, в повечето случаи набавени от САЩ или Канада чрез електронна търговия или саморъчно направени, като в редица случаи върху корпуса им се поставят идентификационни знаци на известни оръжейни марки. Конвертирането на практика ги прави непроследими за властите, което обуславя и високата обществена опасност на подобен вид престъпления. България се явява транзитна държава по отношение на този трафик, като в повечето случай неогнестрелните оръжия се закупуват и преработват в Република Турция, с крайно местоназначение държави от Западна Европа – Германия, Франция, Швеция и Белгия.

По отношение на противодействието на незаконния трафик на стратегически стоки, през 2022 г. са констатирани общо 7 случая, при които са задържани и не е допуснато напускането им от ЕС, както следва:

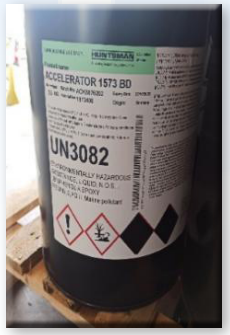
– 8 металообработващи машини, снабдени с електронни устройства за цифрово управление;
– една 3D координатна измервателна машина, снабдена с електронно устройство за цифрово управление;
– 3300 кг термореактивни смоли, течни епоксидни смоли и ускорители, предназначени за използване в ракетни комплекси.

По подозрение, че е нарушен санкционният режим спрямо Руската Федерация, не е допуснато напускането от ЕС на 980 кг апарати за филтриране на газове и течности и стоката е върната на изпращача в Латвия.

Избухналият през 2022 г. военен конфликт на територията на европейския континент, ескалиращите конфликти в различни точки на света и породеният от това глобален стремеж към въоръжаване, обуславя и многократно завишеният обем на случаите на задържания от митническите органи по отношение на стратегически стоки.

Предвид стратегическото местоположение на България като последна държава преди напускане територията на Общността по основния търговски път от Европа към Близкия изток, се наблюдава устойчивост в тенденцията – тези, в повечето случаи високотехнологични изделия, произведени и закупени в западноевропейски държави, да преминават през територията на България със сухопътен транспорт, в посока държавите от Близкия изток. Тази тенденция обуславя и засиления през 2022 г. митнически контрол по отношение на изделия и технологии с двойна употреба (ИТДУ) и на продукти, свързани с отбраната (ПСО), с цел недопускане нарушаването на европейското и националното законодателство в областта.

През изминалата 2022 г. са образувани и първите 2 досъдебни производства, констатирани от българските митнически органи, по смисъла на чл. 233 от Наказателния кодекс, касаещи износ на ИТДУ от Европейския съюз без изискуемите по закон разрешения.

През 2022 г. служителите от отдел „Наркотици, оръжия и прекурсори“ участваха в организирането, провеждането и отчитането на следните международни митническо-полицейски операции, координирани от Европол:

– Съвместни дни за действие „Югоизточна Европа“ (JAD SEE), насочена срещу незаконния трафик на огнестрелни оръжия, наркотици, нелегална миграция и използване на фалшиви или подправени документи в рамките на Европейската мултидисциплинарна платформа срещу заплахите от престъпността (EMPACT);
– „ARMSTRONG IX“, насочена срещу незаконния трафик на огнестрелни оръжия чрез пощенски и куриерски пратки, в изпълнение на оперативна дейност 2.4. в рамките на оперативен план за действие “Огнестрелни оръжия” на Европейската мултидисциплинарна платформа срещу заплахите от престъпността (EMPACT);
– „SHIELD III” - за борба с трафика на фалшиви и неправилно използвани лекарства и допинг вещества.

ЗАЩИТА НА ПРАВА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ

През 2022 г. е поискана намесата на българските митнически органи с 1587 заявления за прилагане на мерки за закрила на права върху интелектуалната собственост. От тях съюзните заявления са общо **1499.** Националните заявления, подадени пред българската митническа администрация и одобрени от нея са 88 броя.

През изминалата година действията на митническите органи по предотвратяването на нарушения на права върху интелектуална собственост на основание Регламент ЕС № 608/2013 са предприети в 744 случаи.

Всеки случай може да включва изделия от различни продуктови категории и с различни търговски марки. Осъществените през **2022 г.** задържания според вида на стоката и търговската марка са приблизително 8500. В резултат на това, общият брой на задържаните артикули през 2022 г. възлиза на **3 383 856.**

Извън горепосочената статистика, през изминалата година действията на митническите органи по предотвратяването на нарушения на права върху интелектуална собственост на основание националното законодателство на вътрешни граници са предприети в 8

случая. В резултат на това са задържани 97 954 текстилни изделия, сред които облекла и аксесоари от различни спортни и луксозни търговски марки, както и 6 148 480 броя заготовки за цигари.

Предприетите действията по предотвратяване на нарушения при внос на стоки са 84% от всички случаи, 15% са при проверки на транзитно преминаващи стоки през Република България и 1% при претоварване и експорт. Приблизително в 80% от случаите, стоките са задържани при пътнически трафик, а в 20% - при търговски трафик.

И през изминалата година основните страни на произход на фалшифицирани стоки са Турция, Китай, Хонконг, Тайван, ОАЕ и др.

В 90% от всички случаи, задържаните стоки са въведени на територията на страната с шосеен транспорт, в около 5.1% от случаите - с морски транспорт, в 4.9% от случаите с въздушен транспорт, в куриерски и пощенски пратки.

От всички задържания по видове марки и стоки, 85% са предприети въз основа на подадено от правопритежателя заявление за намеса на митническите органи, а останалите 15% са ex-officio.

Най - често задържаните стоки през 2022 г. са облекла и аксесоари за облекла – около 602 000 артикула; парфюми и козметика – 107 385 броя; обувки – 47 751 чифта; играчки – около 69 000 броя; чанти, портфейли, портмонета – общо около 22 000; запалки, стикери, лепенки; ключодържатели и емблеми за автомобили; футболни топки; платове, килими, кърпи и хавлии, картонени опаковки, батерии, прах за пране и др. – 1 200 0000 броя.

Обучения и взаимодействие с правопритежателите

През 2022 г. със съдействието на правопритежателите бяха проведени общо 4 обучения за служителите от всички митници по продуктова идентификация, целящи улесняване дейността по разкриване на фалшиви стоки. Обучителните сесии бяха организирани със съдействието на „Турку, Таджер и Турку“, представител на Международната асоциация за защита на интелектуалната собственост REACT, „Арсис Консултинг“ и Under Armour.

Допълнително през месец ноември беше проведена Кръгла маса съвместно с „Турку, Таджер и Турку“ със служители от ТД Митница Бургас, ТД Митница Русе, ТД Митница Варна и ЦМУ по рециклиране на задържани фалшифицирани стоки.

Международни операции

През изминалата година митническите органи се включиха активно в провеждането и организирането на регионални и международни операции по предотвратяване трафика на фалшиви и пиратски стоки както следва:

- SILVER AXE VII – организирана от EUROPOL, проведена в сътрудничество с OLAF и насочена срещу разпространението на нелегални и неотговарящи на стандарта пестициди;
- OPSON XI и OPSON XII - организирани от EUROPOL и насочени срещу разпространението на фалшифицирани храни и напитки, включително високоалкохолни напитки и вино;
- LUDUS II и LUDUS II – проведени по инициатива на EUROPOL и OLAF и насочени срещу разпространението на фалшифицирани и неотговарящи на стандартите детски играчки;
- PANGEA XV – организирана от СМО и INTERPOL с фокус разпространението на фалшифицирани лекарствени продукти;
- BALKAN GATE 2 – организирана и координирано от СМО със съдействието на EUROPOL с обхват трафик на всякакви видове фалшифицирани стоки през балканските страни.

КОНТРОЛ СЪС СКАНИРАЩИ СРЕДСТВА

През 2022 г. служителите от Агенция „Митници“, ангажирани в дейности с източници на йонизиращи лъчения, извършиха над 200 000 броя сканирания на пътни превозни средства, контейнери, товари и багажи с наличните мобилни, преместваеми и стационарни рентгенови системи. Продължава тенденцията за увеличаване на рентгеновите проверки с високоенергийните системи за проверки на ППС и товари, за сметка на тези за проверки на багажи и палета, в сравнение с предходните години.

В резултат на рентгеновия контрол, в различни случаи са реализирани разкрития на:

- над 5 000 000 къса цигари и близо 400 кг тютюн;
- над 19 кг злато и 33 кг сребро, включително изделия от тях;
- установени са 36 броя специално изградени тайници в някои пътни превозни средства;
- парични средства – близо 1 700 000 британски паунда и над 4 000 000 евро;
- задържани са наркотични вещества и прекурсори – близо 35 кг опиум, 51 кг хероин и над 149 кг марихуана;
- близо 30 000 броя парфюми;
- също така алкохол, препарати за растителна защита, оръжия, части за тях и боеприпаси, лекарствени продукти и различни стимуланти за полова мощ, облекла, обувки, мобилни телефони, зехтин и други стоки, нарушаващи правата върху интелектуалната собственост.

При рутинни рентгенови проверки на МПС по държавната граница, свързани със стриктно спазване на разписаните процедури, са установени и голям брой укрити лица в различни случаи – близо 300 човека.

ЗАДЪРЖАНИЯ НА ДРУГИ СТОКИ

През 2022 г. служителите на Агенция „Митници“ са задържали общо 9 210.2 л и 4 086.4 кг **препарати за растителна защита** (хербициди и инсектициди). Най-големият случай е от месец януари на МП Пристанище Варна – 5 000 литра, декларирани като защитен грунд за дърво. Открити са общо 1000 бр. туби по 5 л. всяка. Взети са проби за лабораторен анализ. От изготвената експертиза се установява, че стоката представлява инсектицид (тиаметоксам).

Задържани са и 2 254.18 кг вещества, разрушаващи озоновия слой (фреон).

През периода са отчетени два случая на задържания на видове попадащи в Приложенията на Конвенция за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES), при които са задържани 24 бр. корали и 6 бр. живи фазани.

В областта на борбата с трафика на културни ценности са установени четири нарушения, при които са задържани общо 552 предмета (монети, печати, старинни предмети и др.).

УЧАСТИЕ В СЪВМЕСТНИ ОПЕРАЦИИ НА CELBET

През 2022 г. бяха проведени съвместни операции ('JCA10' и 'UMI') с участието на представители от България, Гърция, Естония, Латвия, Литва, Полша, Румъния, Словакия, Унгария, Финландия и Хърватия. **Обхват на операциите –** включва ГКПП-та, граничещи с Русия, Беларус, Украйна, Молдова, Сърбия, Албания, Северна Македония и Турция. **Обект на операциите –** Нетърговски трафик (товарни автомобили – кабини и странични зони за съхранение; леки автомобили; автобуси). **Фокус на операциите –** Тютюневи изделия; Валутни ценности; Наркотици и прекурсори; Оръжия и амуниции; Откраднати автомобили; IPR стоки. По време на оперативните фази участващите държави извършваха интензивни проверки и обмяна на информация, съгласно описаните в оперативните планове начини. Платформите, използвани за целите на операцията, са CRMS2 и CELBET Training Platform.

В отдел РИАР (ДМРР), въз основа на получени данни за рискови превозни средства, бяха създадени рискови профили за товарни превозни средства влизащи или напускащи Република България през определени за целите на операциите митнически пунктове. Пет от задържанията (недекларирана валута) са в резултат на сработили рискови профили.

Всички задържания на територията на България са на МП Капитан Андреево, като разпределението по категории е следното:

- Валута – 3 162 000 лв. (сумите в различни валути са превалутирани в лева);
- Тютюневи изделия – 1) цигари – 25 300 къса; 2) тютюн за пушене – 10,5 кг;
- Стоки, нарушаващи права на интелектуалната собственост – 3 202 броя;
- Наркотични вещества – метамфетамин – 4,9 кг.

ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ

С промени в Устройствения правилник на Агенция „Митници“, в сила от 31.07.2021 г. се възстанови дирекция „Последващ контрол“ към Централно митническо управление. След установена необходимост от засилване на последващия контрол, с цел по-голяма ефикасност и ефективност при прилагане на мерките от последващия контрол във връзка с акцизното и митническото законодателство се обособи отделна дирекция и отдели към Териториалните дирекции.

С възстановяването на звената за последващ контрол се постига повишаване на качеството и ефективността на извършваните проверки, като дейността им вече е фокусирана изцяло към последващия контрол на декларирането, към извършване на проверки на заявителите за издаване на разрешения за ОИО и на други разрешения по митническото законодателство, мониторинг и преразглеждане на разрешения. Особен акцент се поставя и върху проверките по акцизното законодателство, за установяване на факти и обстоятелства от значение за задължения за акциз и ревизиите за установяване на акцизни задължения.

За периода 01.01.2022–31.12.2022 г. от звената за последващ контрол е осъществена следната контролна дейност по прилагане на акцизното и митническото законодателство:

Извършени 37 ревизии за установяване, изменяне и/или прихващане на задължения за акциз, както и за възстановяване и/или прихващане на недължимо платени или събрани от лицето суми по реда на ДОПК, във връзка с разпоредбите на ЗАДС. Установените с ревизионни актове задължения за заплащане на акциз са 10 053 573 лв., лихви за просрочие – 6 613 182 лв. и надвнесени суми за акциз – 1 122 291 лв. Ефективно постъпилите суми в държавния бюджет са общо в размер на 2 438 940 лв. от акциз и лихви за просрочие.

Извършени 158 проверки (насрещни, по делегация, за установяване на факти и обстоятелства).

В областта на митническото законодателство са извършени 67 проверки в рамките на последващия контрол и в резултат са установени суми на мита за довнасяне в размер на 1 528 674 лв., ДДС за довнасяне в размер на 1 780 754 лв. и 8 268 лв. - други държавни вземания. Направени са 47 повторни проверки на митнически декларации, в резултат на които са установени мита за довнасяне в размер на 357 459 лв. и ДДС за довнасяне в размер на 105 545 лв. Извършени са 24 мониторинга на разрешения по митническото законодателство, 53 предварителни проверки за митнически разрешения и 12 предварителни проверки за издаване на разрешение за ОИО; 30 проверки за преразглеждане на разрешения, и 22 мониторинга на разрешения за ОИО, като в резултат от тях няма констатации, които да водят до отмяната или до преразглеждането им.

МИТНИЧЕСКИ ЛАБОРАТОРИИ

През 2022 г. Дирекция „Централна митническа лаборатория“ (ДЦМЛ) успешно се преакредитира, съгласно изискванията на БДС EN ISO/IEC 17025:2018 за нов четиригодишен период. В ДЦМЛ вече се поддържа акредитация на общо 17 аналитични процедури. Основното постижение на лабораторията е, че успя да въведе в обхвата на акредитация седем нови метода, с които разшири обхвата си повече от 50 %.

Новите методи са в четири различни области:

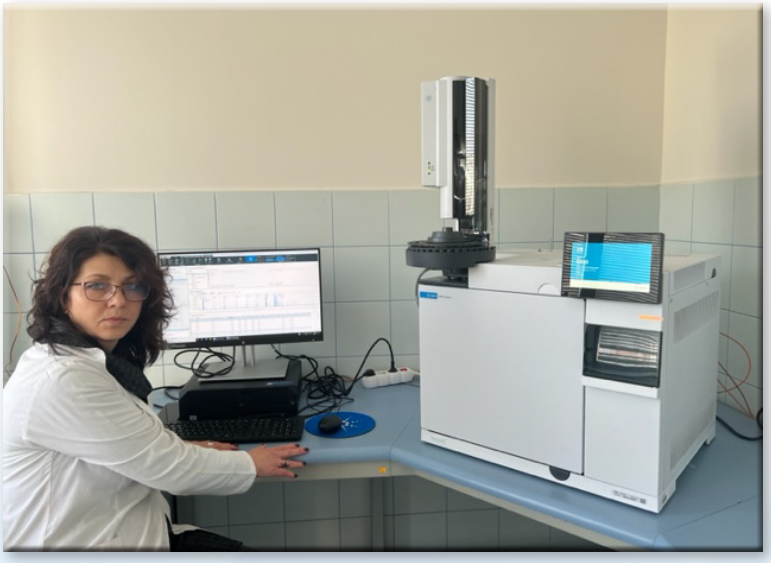
1. Животински и растителни мазнини и масла:
   - Мастно-киселинен състав (наситени и ненаситени мастни киселини) - БДС EN ISO 12966-4:2015;
   - Киселинно число - БДС EN ISO 660:2020;
   - Пенетрация - AOCS Cc16-60:2017.

2. Тютюн, тютюневи изделия и други продукти за пушене:
   - Никотин - CORESTA Recommended method № 62:2021.

3. Растителни материали:
   - Тетрахидроканабинол (THC) - РАП № 67-1 (Работна аналитична процедура) – валидиран метод:2022

4. Текстилни материали и изделия от тях:
   - Съдържание на влакна - БДС EN ISO 1833-1:2020;
   - Съдържание на влакна - БДС EN ISO 1833-11:2020 (метод със сярна киселина).

Чрез разширяване на обхвата си, лабораторията демонстрира професионализма си в извършването на изпитванията и надеждността на резултатите, въз основа които се определя коректното тарифно класиране, прилагането на акцизното законодателство, забрани и ограничения или други мерки върху стоките. Тенденцията е през 2023 г. и трите митнически лаборатории – ДЦМЛ, отдел „Митническа лаборатория“ към ТД Митница Русе и отдел „Митническа лаборатория“ към ТД Митница Пловдив да продължават да разширяват броя от акредитираните методи.

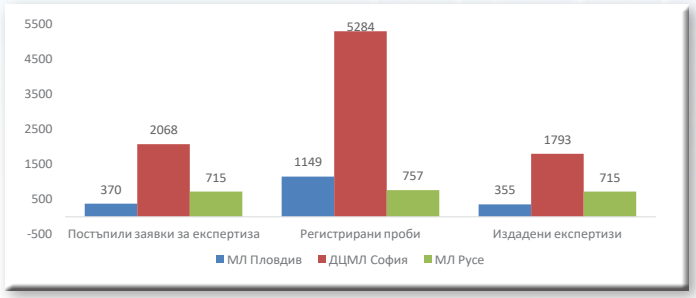

През изминалата година трите митнически лаборатории, обновиха част от лабораторното си оборудване (основно и спомагателно), като основните апарати са следните: (1) Газов хроматограф с пламъчно-йонизационен детектор. Апаратът основно се използва за идентификация на животински и растителни мазнини и масла за целите на митническия контрол. (2) Автоматичен дигитален пенетрометър, който се използва за анализ на текстурирани растителни мазнини. (3) Ротационен вискозиметър – подпомага за изследване на различни видове стоки. (4) Автоматичен денситометър – за определяне на плътност на течности (алкохоли, горива, разтворители и други); (5) Афрометър – чрез него ще могат да се извършват анализи за измерване на свръхналягане в пенливите и искрящите вина, бира както и за други ферментирали напитки в опаковки под налягане, за целите на тарифното класиране и акцизното облагане. (6) Автоматичен апарат за определяне на пламна температура в затворен тигел Пенски-Мартенс – апарат от съществено значение за митническия и акцизен контрол на енергийните продукти и други спомагателни уреди.

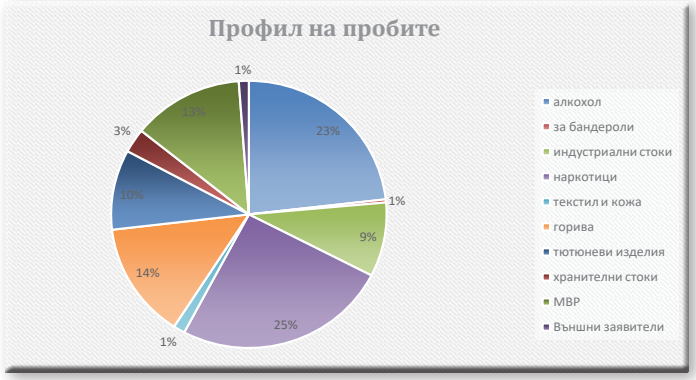
Подаденото в началото на 2022 г., подготвено изцяло от Дирекция ЦМЛ, проектно предложение за финансиране от ЕС на доставка на оборудване за трите митнически лаборатории на обща стойност 2 226 340 евро по Инструмент за оборудване за митнически контрол (CCEI), беше одобрено и през месец октомври беше подписано грантово споразумение. След усилена работа на екип от експерти, лабораторията в срок предаде техническите спецификации и методики за оценка за своевременно-

то стартиране на обществената поръчка.

През 2022 г. в трите митнически лаборатории са постъпили за изследване общо 5534 броя проби по 3153 заявки за анализ и са издадени 2863 експертизи.

Основният профил на пробите, изразен като проценти, е представен в следната диаграма.

За първи път, сравнявайки пробите приети през 2021 г. и 2022 г. по бройка и основен профил, не се забелязва различна тенденция.

Експертите от лабораторията, в сътрудничество със Съвместния изследователски център на Европейската комисия (JRC), идентифицират нов, неизвестен, синтетичен канабиноид, за който до момента няма публикувани литературни и спектрални данни и е идентифициран и докладван за първи път от България. През 2022 г. ДЦМЛ, както и други държави членки на Европейския съюз, подават данни за идентифициран нов полусинтетичен канабиноид – Хексахидроканабинол (HHC), което довежда до това, че от месец Октомври 2022 г. Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании (EMCDDA), поставя под усилен контрол това вещество.

През изминалата година служителите на трите лаборатории участваха в над 40 специализирани курса, с цел повишаване на професионалната си компетентност и квалификация.

През 2022 г. за поддържане на своята професионална компетентност митническите лаборатории взеха участие в четири междулабораторни сравнителни изпитвания, свързани с определяне на алкохолно съдържание в спиртни напитки, количествено определяне на денатуранти в напълно денатуриран спирт, определяне на THC в растителни материали и анализ на минерални масла по 19 характеристики.

АКЦИЗНА ПОЛИТИКА

Дейността на Агенция „Митници“ през 2022 г. в областта на акцизната политика е насочена към постигане на по–голяма ефективност при облагането с акциз, както и контрола върху производството, употребата, складирането, движението и обезпечаването на стоките, подлежащи на облагане с акциз.

Нормативните промени в областта на акцизите са обусловени от необходимостта от синхронизиране на националното акцизно законодателство е европейското, и конкретно от необходимостта от въвеждане в националното законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2020/262 на Съвета от 19 декември 2019 г. за определяне на общия режим на облагане с акциз, на Директива (ЕС) 2020/1151 на Съвета от 29 юли 2020 година за изменение на Директива 92/83/ЕИО за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки (Директива 92/83/ЕИО), както и с въвеждане на разпоредбите на директива 2019/2235 на Съвета от 16 декември 2019 година за изменение на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност и Директива 2008/118/ЕО относно общия режим на облагане с акциз по отношение на отбранителните дейности в рамките на Съюза.

В тази връзка са обнародвани промени в Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС), (обн., ДВ бр. 12 от 11.02.2022 г., в сила от 13.02.2023 г.,), с които се въвеждат нови лица, а именно: **сертифициран изпращач, временно сертифициран изпращач**, **сертифициран** и **временно сертифициран получател.** За всяка от регистрациите в ЗАДС са определени условията, на които трябва да отговарят лицата, документите, които следва да подадат в компетентната териториална дирекция и е разписан редът за издаването на съответното удостоверение, както и условията, при които се прекратява регистрацията.

В ЗАДС са включени и разпоредби, уреждащи процедурата за движение на акцизни стоки, освободени за потребление на територията на страната, които се транспортират за търговски цели до територията на друга държава членка с електронен опростен административен документ и движение на акцизни стоки, освободени за потребление на територията на друга държава членка

с електронен опростен административен документ.

Уредена е и процедурата, която се прилага в случаите на изпращане и получаване на акцизни стоки от и до територията на страната, които в държавата членка на изпращане или получаване не се облагат с акциз.

В публикувания Закон за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г. (ДВ, бр. 52 от 05.07.2022 г., в сила от 01.07.2022 г.) в § 28 от Преходните и заключителни разпоредби в ЗАДС са обнародвани разпоредби, съгласно които на основание чл. 65, ал. 11 от ЗАДС лицензираните складодържатели до 19,00 часа на всеки работен ден изпращат по електронен път уведомление с актуални към часа на изпращането данни за наличие или липса на свободни складови капацитети до Агенция „Митници“, което се публикува до 9,00 ч. на следващия работен ден в регистъра по ал. 12 от същия член. В тази връзка Агенцията публикува в секция „Публични регистри/Публични регистри по ЗАДС информация за наличие или липса на свободни складови капацитети в данъчни складове за енергийни продукти. Публикуваният от Агенция „Митници“ регистър е автоматизиран и при заявка за достъп ще предоставя актуална информация, предоставяна от лицензираните складодържатели.

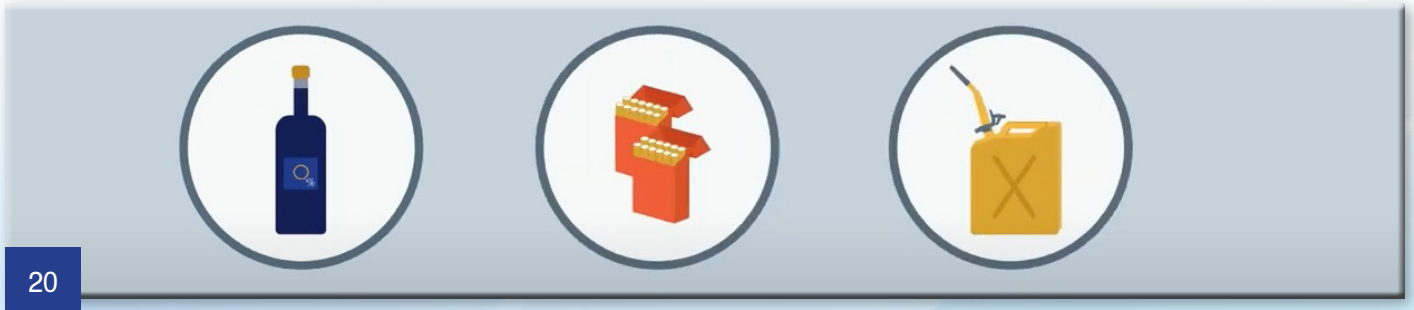
Въведени са временни мерки, които ще се прилагат до 30 юни 2025 г.:

- за възстановяване на платения акциз за електрическа енергия по чл. 24ж от ЗАДС за лицензирани железопътни превозвачи и управители на железопътната инфраструктура - за ползваната от тях тягова и нетягова електрическа енергия при осъществяването на тяхната дейност, за транспортни оператори, които осъществяват превоз на пътници чрез метро, трамвай или тролейбуси, за ползваната от тях електрическа енергия при превоза на пътници;
- прилагат се следните акцизни ставки:
  1. върху моторните горива - за втечнен нефтен газ (LPG) с кодове по КН от 2711 12 11 до 2711 19 00 - 0 лв. за 1000 килограма и за природен газ с кодове по КН 2711 11 00 и 2711 21 00 - 0 лв. за 1 гигаджаул;
  2. за произведената топлинна енергия - 0 лв., в случаите по чл. 28, ал. 2 за енергийните продукти, използвани за осъществяване на комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия;
  3. за електрическата енергия с код по КН 2716 - 0 лв. за мегаватчас, при условие че произведената електроенергия е от слънчева, вятърна енергия, от енергията на вълните, приливите или с геотермален произход; от хидравличен произход, произведена в хидроелектрически инсталации; генерирана от биомаса или от продукти, произведени от биомаса; генерирана от метан, изпускан в изоставени въглищни мини; генерирана от горивните клетки.

В § 31 от Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (Изм. и доп., ДВ, бр. 100 от 16.12.2022 г., в сила от 01.03.2023 г.) в ЗАДС се правят изменения и допълнения, съгласно които течностите за електронни цигари, съдържащи никотин, се смятат за тютюнево изделие. Приети са законови разпоредби, касаещи изменението на данъчната основа за нагреваемото тютюнево изделие и течността за електронни цигари, променени са акцизните ставки за пури и пурети, за тютюн за пушене (за лула и цигари), за нагреваеми тютюневи изделия и за цигарите и е въведена акцизна ставка за течностите за електронни цигари, съдържащи никотин. Определен е преходен период за реализация на наличните в търговската мрежа течности за електронни цигари, съдържащи никотин, и за привеждане на дейността на лицата в съответствие с изискванията на закона.

В Държавен вестник, бр. 102 от 23.12.2022 г. е обнародван Закон за изменение и допълнение на ЗАДС, като с цел намаляване на административната тежест и създаване на облекчени условия за икономическите оператори и улесняване на практическото приложение на закона, са въведени следните нормативни промени:

- Отпадане на изискването за определен обем на съдовете за съхранение на втечнен нефтен газ като основание за прилагане на ставката за отопление;
- Създаване на възможност малките производители да придобият статут на освободени от акциз крайни потребители на енергийни продукти при облекчени условия;
- Регламентиране на опростени процедури за движение под режим отложено плащане на акциз на основание чл. 30 от Директива (ЕС) 2020/262 на Съвета от 19 декември 2019 година за определяне на общия режим на облагане с акциз;
- Привеждане на разпоредбите за независими малки винопроизводители в съответствие с европейското законодателство, като изискването за годишно производство от 1000 хектолитра вино е регламентирано спрямо лицата;
- Освобождаване от задължение за регистрация по чл. 57а, ал. 1, т. 3б от ЗАДС на лицата, които потребяват собствена електрическа енергия, произведена от енергия от възобновяеми източници за свои собствени нужди от централа с обща инсталирана мощност под 1 MW;
- Въвеждане на изискване за задължителна регистрация на лицата, които внасят или въвеждат компресиран природен газ, транспортиран със специализирани съдове, с което е отстранен пропуск в закона;
- Създадена е и нормативна възможност за заплащане освен на дължимия акциз и на законната лихва, за да могат лицата, които са собственици на стоката, и са вложители в данъчен склад, при прекратяване действието на лицензa за управление на данъчен склад да изведат стоките от данъчния склад.

В Агенция „Митници“ са предприети необходимите действия за привеждане на информационните системи (БАЦИС) в съответствие с приетите законодателни промени, като експерти от агенцията участват в сформираните работни групи.

Предложени са и изменения и допълнения в Правилника за прилагане на ЗАДС за привеждането му в съответствие със закона.

През 2022 г. Агенцията продължава дейността си, свързана с издаването и администрираното на лицензите за управление на данъчни складове за производство и складиране/складиране на акцизни стоки на лицензираните складодържатели, както и удостоверения за регистрация на независима малка пивоварна.

В Агенция „Митници“ се приемат и обработват уведомленията, подадени от икономическите оператори по реда на Наредбата за условията и реда за регистриране на цените на тютюневите изделия и се издават удостоверения за регистрирани цени на тютюневи изделия.

Във връзка с прилагането на разпоредбите, касаещи регистрацията на малки фотоволтаични централи, на сайта на Агенция „Митници“ са публикувани разяснения относно регистрацията на малка фотоволтаична централа.

Публикувани са и указания във връзка с въведения с §6б (Нов - ДВ, бр. 52 от 2022 г., в сила от 09.07.2022 г.) преходен период до 30 юни 2025 г., през който се прилага нулева ставка върху определени енергийни продукти.

МИТНИЧЕСКА ПОЛИТИКА

През 2022 г. във връзка с **прилагането на митническото законодателство на Съюза, както и на общата търговска и други общи политики на ЕС, възлагащи функции на митническите органи, както и в изпълнение на националните мерки,** Агенция „Митници“ активно участва в дейността на комитетите, митническите експертни и проектни групи към ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ в Европейската комисия (ЕК) и в експертни и работни групи към други генерални дирекции в ЕК, както и в работните експертни групи по Конвенция ТИР, комитетите и работните експертни групи към СМО, ИКЕ на ООН, като се представяха позициите на Република България и се провеждаше политика за защита на интересите ѝ.

През 2022 г. бяха изготвени указания и други вътрешни административни актове, свързани с митническите режими и процедури, митническия статус на стоките, обезпечението за потенциално и съществуващо митническо задължение, тарифното класиране на стоки (електронни цигари и техните течности; пръти от легирана стомана), приложимите тарифни мерки, мерките на търговска защита, исканията за въвеждане на автономни мерки за суспендиране на митата и на автономни тарифни квоти, произхода на стоките, митническата стойност, освобождаването от вносни мита, забраните и ограниченията.

Изготвени са указания за процедурните правила, приложими за стоки, вдигнати за режим износ, следван от режим външен транзит, които не са напуснали митническата територия на Съюза и се връщат обратно на територията на Република България и регистриране на резултата от контрол в Митническата информационна система за транзит при вписване на резултатите от документен и физически контрол, извършен при поставяне на стоки под режим съюзен транзит/общ транзитен режим и при неговото завършване.

Един от основните акценти в работата бе в контекста на усложнената международна обстановка, свързана с конфликта между Украйна и Руската федерация.

В тази връзка се изпълняваха задачи в силно динамична среда, като се положиха усилия към бързата ориентация и адаптиране към настъпващите промени и осигуряване на навременната координация с други национални компетентни органи, както и подготовката на точни и конкретни указания и предоставянето на своевременна информация за гражданите и бизнеса, чиято дейност е пряко свързана с търговски взаимоотношения с Руската федерация, Беларус, Украйна, и неконтролираните от правителството зони на Донецка, Луганска, Херсонска и Запорожка област в Украйна и наложените секторни ограничителни мерки.

Изготвени са указания относно престоя на митническата територия на Съюза на транспортни средства, регистрирани в Украйна, използвани от физически лица, установени в Украйна, изготвено е становище относно провеждане на консултации с държавите членки във връзка с исканията, отправени от някои от тях за освобождаване от вносни мита и ДДС при внос на стоки, предназначени за безвъзмездно разпространение сред или предоставянето им на бежанци от руската агресия в Украйна, както и участие в изготвянето на доклад до министъра на финансите за възможността за предоставяне на отнети/изоставени в полза на държавата дрехи, обувки и др. за нуждите на пострадалите в Украйна.

Предоставена е информация на ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ относно прилагане на правните актове за освобождаване от вносни мита и от ДДС при внос на стоки, необходими за борбата с последиците от пандемията от COVID-19 за периода 2020 - 2022 г.

Изготвен е отговор на Република България на Допълнително запитване от ЕК по информационна фаза: EUP (2020)9730: Спазване на правилата за определяне на митническата стойност, с което се иска българските митнически органи да предоставят на ЕК информация за издадени от митническите органи през 2021 и 2022 г. решения за замразено говеждо шкембе от Нова Зеландия.

Взето е участие в проведената в периода от 28.03.-1.04.2022 г. инспекция на ГД „Бюджет“ на ЕК в областта на традиционните собствени ресурси.

Изготвени са позиции на Република България по Дело С-292/22 на Съда на Европейския съюз (СЕС), образувано по преюдициално запитване на Административен съд-Варна и по дело С-770/21 на СЕС, образувано по преюдициално запитване на Административен съд София-град.

Изменена е заповедта, издадена на основание чл.66б, ал.3 от Закона за митниците, за определяне на данните, които се изискват при подаване на митническа декларация, във връзка с измененията в ЗАДС и ЗДДС по отношение на хляб, брашно, природен газ и втечнени нефтени газове.

Е-МИТНИЦИ

Цифровизацията е една от стратегическите цели на Българската митническа администрация и е важна предпоставка за постигане на необходимия административен капацитет за имплементиране на европейското законодателство в областта на митниците. В същото време динамичното развитие на информационните технологии, налага също ускорено създаване и надграждане на електронните услуги, както и подобряване на вътрешната административна, информационна и комуникационна инфраструктура.

В съответствие с европейската и националната стратегии за развитие на електронни митници през 2022 г. Агенция „Митници“ продължи усилията си по развитие на информационните си системи чрез изграждане на нови модули и системи, подобряване на съществуващите, провеждане на регулярни дейности за осигуряване на мрежова и информационна и обновяване на ИТ активите, използвани от Администрацията. Дейностите се финансират по оперативни програми и чрез средства от националния бюджет.

Показателни за характера на митническите информационни системи и организацията на работа в АМ са данните от националната автоматизирана информационна система Сървис Деск. През 2022 г. в нея са регистрирани 39 954 заявки, от които 52% са от външни потребители, а останалите са вътрешни за митническата администрация. По тип над 98% от външните заявки представляват заявяване на услуги, заявките за инциденти с ИС на АМ са по-малко от 2%. За 98% от заявките е намерено решение. В изпълнение на мерките на Правителството на Р България за ограничаване разпространението на COVID-19, провеждането на обученията и семинарите в Агенция „Митници“ се извършваше във виртуална среда. За целта се използваха софтуерните платформи за вътрешна мрежа e-learning и за семинарите с външни участници Cisco Webex.

Информационни системи по митническо законодателство

През 2022 г. продължи изпълнението на проект „Надграждане на основните системи на Агенция „Митници" за предоставяне на данни и услуги – **БИМИС (фаза 2)**", финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, чиято цел е продължаване на процеса по трансформиране на митническата администрация в цифрова чрез последващо развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ и реализиране на съюзните и национални функционални изисквания към БИМИС, както и да се създадат условия за по-ефикасни митнически операции, отговарящи на съвременните потребности, да се осъществи преминаването на митническите органи към работа изцяло в електронна среда, в която не се използват документи на хартиен носител, и да се ускорят митническите процедури за коректните икономически оператори. Чрез този проект АМ поставя като приоритет:

- хармонизираният обмен на информация въз основа на международно възприети модели на данни и формат на съобщенията;
- преструктурирането на митническите и свързаните с тях процеси, с оглед подобряване на тяхната ефективност, ефикасност и единно прилагане и намаляване на разходите за постигане на съответствие;
- предлагане на икономическите оператори на широк диапазон от електронни митнически услуги, които да им позволяват да общуват по един и същи начин с митническите власти на която и да е държава членка.

През 2022 г. приключи 12 мес. гаранционна поддръжка по проект „Развитие и въвеждане институционалната архитектура на АМ по отношение на модул „Анализ на риска“, модул „Обработване на рискова информация“, модул АНП, модул „Декларация за парични средства“ и модул РЕЗМА, авт. събиране на задълженията и интерфейси към RegiX“. Изградените в рамките на проекта модули са чрез използване на Cloud architecture.

С изпълнението на проекта се подпомогна процеса за трансформация към качествено нов начин на организация на бизнес процесите в митническите администрации на държавите членки за гарантиране сигурността и безопасността на външните граници на ЕС и намаляване бариерите пред международната търговия и повишаване на ефективността при осъществяване на митническия контрол и надзор и противодействието на митническите, валутните и акцизните нарушения и престъпления, на незаконния трафик на наркотични вещества, прекурсори, оръжия и изделия и технологии с двойна употреба и на защита права върху интелектуалната собственост, за осигуряване на защита на икономическите и финансовите интереси, като се поддържа уместен баланс между прилагането на критериите за контрол и предоставянето на улеснения на легалните търговски партньори.

Изградените в резултат на проекта модули подпомагат следните бизнес области:

- анализа на риска;
- обмен на оперативна информация;
- мониторинг на административнонаказателното производство и проследяване на обжалването на издадените наказателните постановление;
- контрол на паричните средства, изделията от благородни метали и скъпоценните камъни и връзка с Европейската служба за борба с измамите ОЛАФ (противодействието и разследването на незаконно пренасяните през държавната граница парични средства, благородни метали, скъпоценни камъни и изделия със и от тях);
- издаване на удостоверения за наличието или липсата на задължения към митническата администрация (REGIX).

На 28.06.2022 г. е подписан договор за изпълнение на последната проектна дейност 5 с наименование „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура

на АМ по отношение на Системата за директен достъп на търговците до европейските ИС - UUM&DS, Release 2.3 и Release 2.4“ и срок на реализация до 31.08.2023 г.

Основните цели на Дейност 5 са:

- Повишаване на информационната сигурност чрез обновяване на версиите на софтуерната платформа на СУИД;
- Оптимизиране на функционалността на СУИД, по отношение на услугите, свързани с управлението на идентичностите и достъпа на икономическите оператори и митническите служители.

През 2022 г. продължи изпълнението на проект „Надграждане на основните системи на Агенция „Митници” за предоставяне на данни и услуги – БИМИС (фаза 3)”, реализиран в рамките на административен договор № BG05SFOP001-1.025-0001-C01/29.11.2021 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПДУ, с период на изпълнение от 01.09.2021 г. до 31.12.2023 г.

Проектът включва първоначално три проектни дейности, както следва:

- Дейност 1 – „Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на Проекти по МКС и модул „Анализ на риска““ с две обособени позиции:
  - Обособена позиция № 1 с предмет „Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на Проект по МКС: Система за контрол на вноса (СКВ 2) версия 2 (1.19 UCC – Import Control System 2 (ICS2 Release 2)), вкл. и Проект по МКС: Уведомление за пристигане (2.1 UCC Notifications of arrival) върху Cloud архитектура“ Изпълнението на Д1, ОП 1 стартира на 08.04.2022 г., като до края на 2022 успешно завършиха фази „Планиране“, „Детайлизиране“ и „Изграждане“.
  - Обособена позиция № 2 с предмет „Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на модул „Анализ на риска“ (МАР) – отразяване на промените, произтичащи от Система за контрол на вноса (СКВ 2) версия 2 (реализирана в изпълнение на проекти по МКС: 1.19 UCC – Import Control System 2 (ICS2 Release 2) и 2.1 UCC Notifications of arrival), Митническа автоматизирана система за изнасяне (МАСИ) (реализирана в изпълнение на проекти по МКС: 1.6 UCC Automated Export System (AES) и 2.6 UCC Special procedures harmonisation (EXP)) и Митническата информационна система за транзит (МИСТ2) (реализирана в изпълнение на проект по МКС: 1.7 UCC Transit system including NCTS – phase 5), върху Cloud архитектура“
- Дейност 2 – Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на Проект по МКС: Автоматизирана система за износа (AES) – компонент 1 и 2 (1.6 UCC Automated Export System (AES), вкл. и Проект по МКС – Специални режими за износ (2.6 UCC Special procedures harmonisation (EXP)) върху Cloud архитектура; Изпълнението на Дейност 2 стартира през месец декември 2021 г. В рамките на 2022 г. успешно завърши фаза „Детайлизиране“, а в изпълнение е фаза „Изграждане“ по проекта;
- Дейност 3 – Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на Проект по МКС: Подобряване на новата компютризирана система за транзит (NCTS) етап 5 (1.7 UCC Transit system including NCTS – phase 5) върху Cloud архитектура. Изпълнението на Дейност 3 стартира през месец януари 2022 г. В рамките на годината успешно завършиха фази „Планиране“ и „Детайлизиране“ по проекта и стартира фаза „Изграждане“.

В резултат на подписано от АМ и УО на ОПДУ на 28.06.2022 г. Допълнително споразумение по горецитирания договор, е осигурен допълнителен финансов ресурс по Проекта в размер на 8 695 260,00 лв. с ДДС за реализация на следните 4 нови проектни дейности до края на 2023 г., както следва:

- Дейност 4 - Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници“ по отношение на Система за движение и контрол на акцизни стоки (EMCS) Phase 4 и Система за обмен на акцизни данни (SEED) върху Cloud архитектура;
- Дейност 5 - Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на Проект по МКС: Централизирано оформяне на вноса – фаза 1 (2.10. UCC Centralised Clearance for Import (CCI) phase 1) върху Cloud архитектура;
- Дейност 6 - Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на Проект по МКС „Подобряване на националната система за внос“ – привеждане на МИСВ в съответствие с ревизираното Приложение Б (2.10. UCC National import systems upgrade – adjustment to revised Annex B) и преминаване към Cloud архитектура, надграждане на засегнатите системи: Модул „Митническо задължение и Управление на обезпечението“ (ММЗУО) и Модул „Обмен на информация с общия домейн за целите на наблюдение от ЕК“ (Surveillance) и преминаване към Cloud архитектура;
- Дейност 7 - Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на: „Склад от данни на АМ и справки в информационната платформа Cognos“ (Data Warehouse/Cognos) и Модул „Анализ на риска“ (МАР) върху Cloud архитектура, както и надграждане на „Система за предоставяне на информация за управленски цели от митнически документи“ (МИС3А) и „Система за управление на Интегрирана Тарифа / Integrated Tariff Management System“ (СУИТ/ITMS) - модул „Калкулатор на Тарик“ и „Система за тарифни квоти“ (TQS)“ – отразяване на промените, произтичащи от привеждане на МИСВ в съответствие с ревизираното Приложение Б (2.10. UCC National import systems upgrade – adjustment to revised Annex B).

Новата стойност на Проекта след подписания анекс възлиза на 17 784 495 лв. с ДДС.

Всички допълнителни дейности стартираха през 2022 г.

Екипът на Проекта проведе онлайн конференция на 10.11.2022 г., на която представи напредъка и четирите нови проектни дейности. Аудиторията на форума включваше над 100 представители на бизнеса, държавната администрация и отговорните служители в Агенция „Митници“. Конференцията беше открита от Кольо Колев – ръководител на проекта, който приветства участниците и представи основните параметри на БИМИС (фаза 3). Общата цел на проекта е да се рационализират и опростят процедурите със създаване на условия за по-ефикасни митнически операции, преминаването на митническите органи към работа изцяло в електронна среда без документи на хартиен носител и ускоряване на митническите процедури за коректните икономически оператори. Продължава развитието и въвеждането

на Институционалната архитектура на Агенция „Митници“ като новите проекти се разработват изцяло върху Cloud архитектура. По време на конференцията беше отчетен напредъкът по първите три дейности по проекта, както и бяха представени нови четири дейности, присъединени към проекта с анекс към договора.

В изпълнение на секторната стратегия на АМ и ЕК за развитие на електронното управление и безхартиената среда през 2022 г. са извършени дейности по подготовката за реализация на проекти:

- Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на АМ по отношение на Митническата информационна система за транзит (МИСТ3), в изпълнение на Проект по МКС „Подобряване на новата компютризирана система за транзит (NCTS) етап 6 (1.7 UCC Transit system including NCTS – phase 6) върху Cloud архитектура
- Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на проект по МКС: Централизирано оформяне на вноса – фаза 2 (2.10. UCC Centralised Clearance for Import (CCI) Phase 2) върху Cloud архитектура
- Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на модул „Митническо задължение и управление на обезпеченията“ във връзка с Проект по МКС: Управление на обезпеченията/2.5 UCC Guarantee management (GUM) върху Cloud архитектура

През месец юни бяха сключени два договора за поддържане и надграждане на информационни системи на Агенция „Митници“ Група 1 и Група 2 с финансиране от държавния бюджет и със срок на изпълнение до 01.07.2027 г.

В рамките на договора за поддържане и надграждане на информационни системи на Агенция „Митници“ Група 1 през 2022 е реализирана промяна в декларативната система МИСВ във връзка с внедряване на Система за електронен обмен на информацията в българските пристанища (Port Community System - PCS), с която ще се осигури взаимодействие на системите на Агенция „Митници“ и Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура“ в продължение на изграждането на единната национална платформа за морско информационно обслужване под формата на електронен обмен на съобщения.

През 2022 г. са извършени дейности по подготовка за реализация на проект за Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници“ по отношение на модул „Пътни такси и разрешителен режим“ (ПТРР) върху Cloud архитектура и е сключен договор № С72738/21.12.2022 г. със срок на изпълнение до 23.12.2024 г.

Информационни системи по акцизно законодателство

Реализирани са и са внедрени в експлоатация промени във функционалности на Българска акцизна централизирана информационна система (БАЦИС) във връзка с нормативните изменения на ЗАДС, ППЗАДС и поднормативните актове, влизащи в сила през 2022 г. Създадена е възможност за подаване от лицензираните складодържатели по електронен път на уведомление по чл. 65, ал. 11 от ЗАДС и е разработен Публичен регистър по чл. 65, ал. 12 от ЗАДС за наличие или липса на свободни складови капацитети в данъчни складове за енергийни продукти, които влизат в експлоатация на 03.01.2023 г. В процес на провеждане са приемни изпитания на реализирани промени в модули СУА, Искания, Уведомления и Възстановяване от БАЦИС, които ще се внедрят в реална експлоатация в началото на 2023 година.

През 2022 г. са извършени дейности по подготовка и реализация на проекти:

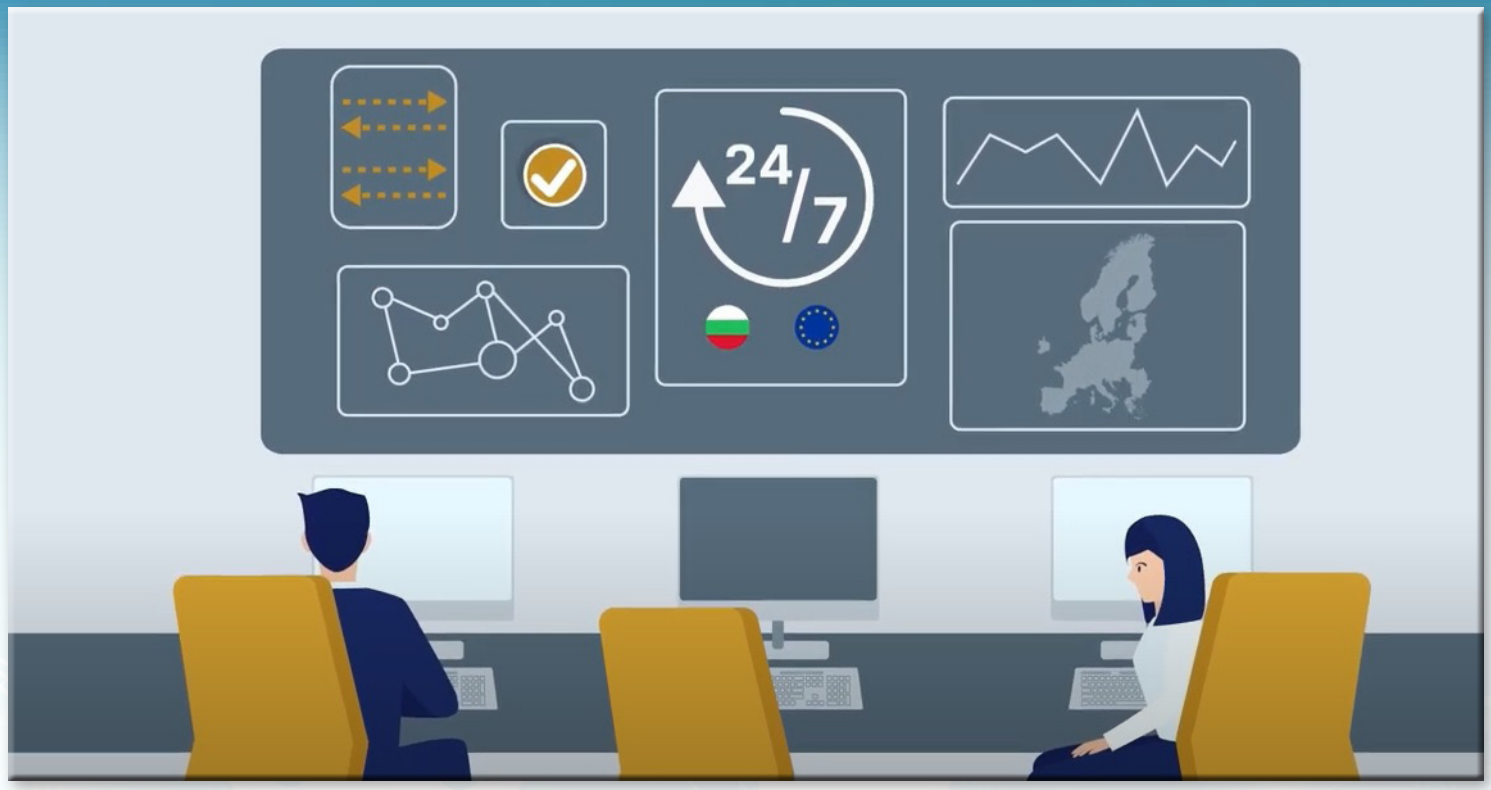
- „Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници” по отношение на Българска акцизна централизирана информационна система (БАЦИС) върху Cloud архитектура“, като е подготвена документация за обявяване на обществена поръчка.
- „Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници“ по отношение на Система за движение и контрол на акцизни стоки (EMCS) Phase 4 и Система за обмен на акцизни данни (SEED) върху Cloud архитектура“. Изпълнявани са дейности по реализация на проекта. На 13.02.2023 г. предстои внедряване в реална експлоатация.
- „Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници“ по отношение на Система за движение и контрол на акцизни стоки (EMCS) Phase 4.1 и Система за обмен на акцизни данни (SEED) върху Cloud архитектура“ – подготвена документация за обществена поръчка.

Интегрирана информационна система за контрол на транспортни средства в реално време

Във връзка с подобряване на анализа на риска, противодействие на опитите за нарушение на митническото и акцизното законодателства, подобряване на работата на митническата администрация, улесняване на законния бизнес, взаимодействието между информационните системи и развитието на Институционалната архитектура на АМ, е в етап на изграждане единна интегрирана информационна система – Контрол на транспортни средства в реално време (КТСРВ).

Във връзка с изграждането на КТСРВ, в Агенция „Митници“ през 2022 г. стартираха следните проекти:

- „Изграждане на Център за видеоданни на Агенция „Митници“ - етап 1“ - в рамките на проекта ще бъде извършена доставка и надграждане на Централизирана система за видеонаблюдение на АМ (ЦСВНАМ) до обхващане на територията на всички митнически учреждения на АМ и развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на Център за видеоданни на АМ, върху Cloud архитектура. Надграждането на ЦСВНАМ цели да осигури първоначално снемане и непрекъснато актуализиране на данни от камери за видеонаблюдение, свързани с проследяване на движението на транспортните средства. На етап 1 центърът за видеоданни на АМ ще осигурява видеоданни, получени от следните източници: ЦСВНАМ и бази данни от системи на АПИ по отношение на идентифициране и проследяване на статуса на ППС. Проектът е на етап избор на изпълнител. Сроковете за изпълнение на дейностите от проекта са до 36 месеца;
- „Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ по отношение на Проект: “Изграждане

на Централизирана информационна система за Контрол на транспортни средства в реално време (ЦИС КТСРВ) - етап 1 върху Cloud архитектура“, който включва разработване на модул "Ядро на ЦИС КТСРВ", реализиране на интеграции на ЦИС КТСРВ със Системата за управление на Центъра за видеоданни на АМ, с модул "Електронен административен документ (е-АД) - EMCS" от БАЦИС и със системи/модули от БИМИС: NCTS, AES, разработване на модул „Справки и Анализи" към ЦИС КТСРВ. Проектът е на етап сключен договор за изпълнение № С73325/22.12.2022 г. Срокът за изпълнение на проекта е до 36 месеца от датата на влизане в сила на договора за изпълнение;

- „Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на Агенция Митници (АМ) по отношение на проект „Изграждане на Система за управление на трафика на ГКПП върху Cloud архитектура“. Системата за управление на трафика на територията на ГКПП (СУТ) чрез определен алгоритъм ще насочва товарния автомобил (ТА) към съответното трасе. Чрез системата се дигитализират действията по митнически контрол, като системата ще извлича информация от съществуващите системи на АМ за осъществяването на дейности в правомощията на митническите органи на митнически надзор и контрол върху стоките, превозните средства и лицата на територията на Република България. Проектът е на етап изготвяне на Техническа спецификация, като срока за реализация е до 24 месеца;
- „Развитие и въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници“ по отношение на проект „Изграждане на Система за управление на опашките върху Cloud архитектура.“ Целта на проекта е оптимизиране на процеса по управление на опашките от МПС на ГКПП и повишаване ефективността на ГКПП, при осъществяване на дейности в правомощията на митническите органи на митнически надзор и контрол върху стоките, превозните средства и лицата на територията на Република България и контрол на акцизните стоки. Проектът е на етап изготвена Техническа спецификация, като срокът за реализация е 24 месеца.

СЕКТОРНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ В АГЕНЦИЯ „МИТНИЦИ“ - „Е-МИТНИЦИ“ 2021 – 2027

С Решение № 951 от 25.11.2022 г. на Министерски съвет е приета „Секторна стратегия за развитие на електронното управление в Агенция "Митници" - "е-Митници" 2021 – 2027“ и на Пътна карта към нея. С изпълнение на мерките, заложени в новоприетата Стратегия на Агенция „Митници“ се цели продължаване процеса по трансформиране на митническата администрация в цифрова и изпълнение на поетите ангажименти от Република България, като държава членка на Европейския съюз, за улесняване на законната търговия.

През месец юни бяха сключени два договора за поддържане и надграждане на информационни системи на Агенция „Митници“ Група 1 и Група 2 с финансиране от държавния бюджет и със срок на изпълнение до 01.07.2027 г.

Хардуерно и софтуерно обновяване

За осигуряването на наличността и капацитет на ИТ инфраструктурата на Агенция „Митници“ през изминалата 2022 г., са извършени множество дейности по поддръжка и администриране на сървъри за приложения и бази данни, работни станции, сървърна инфраструктура, мрежи и дискови масиви. Изградени са среди за тестване и имплементиране на нови модули и услуги.

Успешно реализиран проект "Доставка, инсталация, интеграция и гаранционна поддръжка на единно техническо решение за изграждане на DRC за нуждите на Агенция „Митници". До края на 2022 г. са успешно изпълнени следните етапи на проекта - 1, 2, 3, 4 и 9. Целта е осигуряване на необходимата наличност и капацитет на ИТ инфраструктурата на АМ и изграден център за резервиране на услугите.

През 2022 г. в облачната инфраструктура Red Hat OpenShift Container Platform са въведени в експлоатация всички модули на информационни системи, подлежащи на реинженеринг през изминалата година. В резултат на успешно приключили проектни Дейности в реална експлоатация са внедрени общо 15 OpenShift проекта.

През 2022 г. е извършена поддръжка на Red Hat Virtualization, Hyper-V виртуализация, виртуални сървъри и работни станции, администриране на потребители, групи, центрове за данни, клъстъри, блейд инфраструктура, виртуални мрежи и дискови пространства.

От 19.08.2022 г. е изградена нова мрежа за пренос на данни на Агенция „Митници“ /АМ/, която се администрира изцяло от служители на агенцията. Извършва се мониторинг на мрежовата активност и мрежовия трафик по NetFlow, IPFIX и ERSPAN протоколи. Осъществява се мониторинг на логове и инциденти и анализ на събития, касаещи информационната и мрежова сигурност на АМ. С цел непрекъсваемост и резервираност на информацията от трафичните данни е реализирано High Availability решение на IBM QRadar SIEM.

За повишаване на производителността на комуникационната мрежа на Агенция „Митници“ и сигурността на мрежовият трафик бяха подменени комутатори и маршрутизатори.

Внедрени са в реална експлоатация защитни стени от ново поколение Cisco FTD, като е реализирана интеграция с облачните услуги на Cisco SecureX.

Достъпът до комуникационните устройства се осигурява от Cisco ISE на база заложени политики за сигурност. Маршрутизаторите в новото МПД, както и опорните маршрутизатори в ЦМУ и комуникационното оборудване в съществуващият център за данни, подават трафична информация на Cisco StealthWatch, с цел откриване и противодействие на потенциални заплахи на мрежовата сигурност.

Изградена е вторична Интернет свързаност, защитена от DDoS, с лесно превключване между двата доставчика (МФ и А1), с цел резервираност и балансиране на интернет трафика.

Реализиран е отдалечен VPN достъп, чрез използване на Cisco AnyConnect и интеграция на Cisco ISE с Microsoft ActiveDirectory.

На основание чл. 7е, ал. 4 от Закона за електронното управление и чл. 56, ал. 1 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги се въвеждат данни за всички информационни ресурси на Агенция „Митници“ в Регистър информационни ресурси (РИР) към Държавна агенция „Електронно управление“.

Извънгаранционна поддръжка на критична за АМ ИТ инфраструктура, е осигурена посредством Договор за извънгаранционно поддържане на технически устройства № ДОГ-51 от 03.08.2020 г. За изпълнението на дейностите по договора бе извършен детайлен преглед на техническите устройства на Агенция „Митници“.

Със заповед на Директора, е извършена успешна миграция на свързаността на икономическите оператори със системите на Агенция „Митници“ от Site-to-Site IPSec VPN на SSL свързаност към NetIQ IdM Access Gateway, като всички външни услуги на АМ са защитени с DNSSEC.

Мрежова и информационна сигурност

За осигуряване на мрежовата и информационна сигурност, през 2022 г. бяха регулярно извършвани редица дейности по анализ на външния интернет трафик, мониторинг на логове и инциденти, анализ на събития, контрол филтриране и защита на интернет достъпа и електронната поща.

През 2022г. в Агенция „Митници“ са проведени три проверки за откриване на уязвимости в ИТ инфраструктурата и услугите и една симулация на хакерски атаки с цел установяване на уязвими места в мрежовата и информационна защита.

Една от проверките за откриване на уязвимости в ИТ инфраструктурата и услугите е проведена от служители на дирекция „Мрежова и информационна сигурност“ в Министерство на електронното управление, а две от проверки са извършени от служители на дирекция ИСАД в Агенция „Митници“, като част от регулярните тестове за уязвимости провеждани два пъти годишно.

През месец април 2022г., Агенция „Митници“ се включи в инициативата на Министерство на електронното управление за провеждане на симулация на хакерски атаки с цел установяване на уязвими места в мрежовата и информационна защита на държавните ведомства. Обхвата на симулацията включваше всички информационни ресурси на Агенция „Митници“ които имат експозиция в Интернет и бе проведена от специализирана външна фирма.

Извършени бяха проверки за спазване на „Вътрешните правила за мрежова и информационна сигурност при използване на информационни активи на Агенция „Митници“, проверка и актуализация на достъпите.

Извършен бе одит по одитен ангажимент № ОАУ-2202 за даване на увереност с цел анализ и оценка на дейностите по осигуряване на мрежовата и информационната сигурност в Агенция „Митници“.

Извършен бе преглед на действащата „Политика за ИТ сигурност“ и бе разработена и утвърдена нова „Политика за информационна сигурност“ в съответствие с изискванията на „Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност“.

Разработени и утвърдени бяха вътрешни правила за регламентирани на процесите по създаване на резервни копия и възстановяване на ИТ системи и услуги в АМ.

Регламентирани бяха задълженията и отговорностите на екип за осигуряване на работоспособност на мрежова ИТ инфраструктура (ЕКСМИС) и високо общо ниво на мрежовата и информационна сигурност на АМ.

Проведени бяха обучения на участниците в базов курс за обучение на служителите от специализирана администрация на тема „Въведение в киберсигурността“.

Проведени бяха обучение на служители на дирекции в ЦМУ на тема „Мрежова и информационна сигурност – основни правила и документи, права и задължения“

В ход е изграждане на център за резервиране на данни и услуги към Държавна агенция "Електронно управление" - „Доставка, инсталация, интеграция и гаранционна поддръжка на единно техническо решение за изграждане на DRC за нуждите на Агенция „Митници“.

В агенцията се изпълнява и проект „Анализ на текущото състояние на комуникационните и информационните ресурси и процесите, свързани с киберсигурността и разработка на техническа спецификация за реализация на център за управление на сигурността“.

През 2022г. не са допуснати инциденти свързани с мрежова и информационна сигурност с нива критичен и висок.

УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА

През 2022 г. бяха изготвени и внесени за одобрение в МРРБ актуални подробни устройствени планове за ГКПП „Станке Лисичково“ и ГКПП „Златарево”. Подробният устройствен план за ГКПП „Станке Лисичково“ е одобрен с влязла в сила заповед от 19.10.2022 г.

Бяха изготвени и одобрени инвестиционни проекти за реконструкция и модернизация с цел повишаване на пропускателната способност и ефективност на работния процес за:

- „Изграждане на обособено трасе за преминаване на хладилни камиони на ГКПП“ Капитан Андреево““;
- „Реконструкция и модернизация на ГКПП „Калотина“ - етап 2““
- „Цялостна реконструкция и модернизация на ГКПП „Станке Лисичково““.

Проектите за ГКПП „Калотина“ и ГКПП „Капитан Андреево“ бяха одобрени и получиха разрешения за строеж. Строително-монтажните работи стартираха през месец октомври.

В резултат на проведена обществена поръчка през 2022 г., Агенция „Митници“ закупи общо 64 нови служебни автомобили.

Нови 54 бр. служебни автомобили получиха Дирекция „Митническо разузнаване и разследване “ и 10 бр Дирекция „Информационни системи и аналитична дейност“.

Автомобилите на ДМРР са на обща стойност 1 608 418,35 лв. без ДДС, като финансирането на тези 54 автомобила е по Споразумението между Европейската комисия, държавите членки и тютюнопроизводителите: PMI (Philip Morris international), JTI (Japan Tobacco international), ITL (Imperial Tobacco limited), BAT (British-American tobacco).

Така през 2022 г. служители от Дирекция „Митническо разузнаване и разследване “, придобиха за служебно ползване 21 автомобила SUV Dacia Duster, 21 седана Dacia Logan, десет минивана, предназначени за превоз на митническите кучета - Renault Express и два товарни микробуса Renault Master.

Нови 10 бр. автомобила Dacia Jogger бяха предоставени на служители на Дирекция „Информационни системи и аналитична дейност“. Те са купени от Агенция „Митници“ със собствено финансиране в размер на 285 308 лв. без ДДС.

Всичките 64 автомобила са на обща стойност 1 893 726,35 лв. без ДДС и са с включено 5-годишно гаранционно сервизно обслужване.

През 2022 г. бяха предоставени следните стоки:

*1. На МТСП **за нуждите на бежанците от Украйна, стоки от първа необходимост на обща стойност – 394 750,77 лв.***

2. На БЧК за нуждите на Украинската митническа служба, униформени облекла с отпаднала необходимост без отличителни знаци на обща стойност – 249 526,62 лв.

3. На БАН за нуждите на Издателство „Професор Марин Дринов“, 10 бр. компютърни конфигурации на обща стойност – 744, 50 лв.

4. На Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството, 26 бр. компютърни конфигурации на обща стойност – 1 795, 30 лв.

5. На Изпълнителна агенция по лозата и виното, 26 бр. компютърни конфигурации на обща стойност – 1 970, 80 лв.

6. На Център за оценка на риска по хранителната верига, 25 бр. компютърни конфигурации на обща стойност – 1 547, 50 лв.

7. На Детска градина „Слънце“ - гр. Чирпан, 20 бр. компютърни конфигурации на обща стойност – 953 лв.

ИНТЕГРИТЕТ И ДЕЙНОСТ НА ИНСПЕКТОРАТА

Поддържането на високи професионални стандарти и интегритет на служителите, както и превенцията и противодействието на корупцията и на други неправомерни деяния, е една от приоритетните задачи в дейността на Агенция „Митници“. В тази връзка, в съответствие с Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията, беше разработен и утвърден от директора на Агенцията и съгласуван с министъра на финансите Антикорупционен план на Агенция „Митници“ за 2022 г.

Във връзка с регламентираните в чл. 11, ал. 3 от Устройствения правилник на Агенция „Митници“ функции, през 2022 г. Инспекторатът в Агенция „Митници“ осъществи редица проверки и дейности, свързани с превенция и противодействие на корупцията и осъществяването на контрол върху дейността на митническата администрация, изпълнението на които допринесе за постигане целите на Агенцията, за подобряването на административния капацитет, както и за укрепване на общественото доверие в морала и професионализма на митническите служители, и повишаване престижа на митническата администрация, в т.ч:

- 127 извънпланови проверки по постъпили в Агенцията сигнали, по разпореждане на директора на Агенцията, по искане на други институции.
- 295 проверки на декларации по чл. 35, ал. 1, т. 1. от ЗПКОНПИ;
- проверка относно спазване срока за подаване на декларациите по чл. 35, ал. 1, т. 2 от ЗПКОНПИ;
- извършен анализ и проверка по получената от НАП информация по чл. 42, ал. 1 от Устройствения правилник на АМ, за имуществото и доходите на 3401 митнически служители, съдържаща 54996 реда записи по пет категории данни;
- проведени работни срещи по въпросите на превенцията и противодействието на корупцията и други неправомерни деяния на служители, с ръководния състав на митническите учреждения в структурата на ТД Митница Пловдив и ТД Митница София;
- проведени са анонимни анкети с преминаващи през МП Малко Търново и ГКПП Дунав мост-Русе пътници и превозвачи, с цел получаване на информация за дейността на митническата администрация, вкл. за евентуално наличие на корупционни практики.

Във връзка с резултатите от проверките, в случаите, при които са установени нарушенията при функционирането на Агенцията, са предприети действия в посока отстраняване на същите и подобряване на нейната работа, като в тази връзка са направени препоръки за промени във вътрешно административни актове, за подобряване организацията на работа и за засилване на контрола от страна на преките ръководители в митническите учреждения, а също така са образувани дисциплинарни или административнонаказателни производства и са наложени съответни наказания на виновните служители.

Новоназначените през 2022 г. служители в специализираната администрация на Агенция „Митници“, които са били включени в базовите курсове за обучение в НУЦ, са преминали и обучение по въпросите на превенцията и противодействието на корупцията и конфликта на интереси, в рамките на този курс, провеждано от двама служители от Инспектората.

През 2022 г. се осъществяваше добро взаимодействие на Инспектората в АМ с органите на МВР, Прокуратурата, ДАНС, НАП, както и с Главния инспекторат, в областта на превенцията и противодействието на корупционни прояви, вкл. при прилагането на разпоредби на ЗПКОНПИ.

Служители от Инспектората участваха в разработването на материалите по договореностите на Агенция „Митници“ с Центъра за изследване на демокрацията за провеждане в началото на 2023 г. на изследване за оценка на вътрешните политики и мерки за противодействие на корупционните рискове в Агенция „Митници“.

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Дирекция „Управление на човешките ресурси“ ежедневно и качествено извършва дейност по усъвършенстване на процеса - управление на хора, стремейки се да удовлетворява едновременно както потребностите на ръководителите, така и на служителите, съобразявайки се с промените в законодателство и целите на Агенцията.

През 2022 г. дирекция „Управление на човешките ресурси“ продължи да се стреми към осигуряване и запазване на среда, която да поощрява ангажираността на служителите за качествено изпълнение на тяхната работа в съответствие със стратегиите и процесите в Агенцията. Повишеното възнаграждение има силно влияние върху мотивацията на служителите и тяхното усещане за себеосъществяване (самореализация) или така наречената самоизява - „мотивация за растеж“. Агенцията продължи да насърчава служителите към повишаване на квалификацията и способностите им, както и поемането на по-голяма отговорност, като приоритетно, в съответствие с разпоредбите на ЗДСл и НУРОИСДА, стартира 336 бр. процедури за повишаване в длъжност чрез конкурентен подбор за общо 490 бр. позиции

През изминалата 2022 година Агенция „Митници“ продължи политиката си към назначаване на силно мотивирани за работа и развитие кандидати, които да осигуряват ефективно изпълнение на заложените цели и задачи. Обявени са 118 конкурсни процедури за 159 щатни бройки, във връзка с които са приети 1583 заявления на кандидати за назначаване в Агенция „Митници“.

В изпълнение на Наредба Н-1 от 03.06.2016 г. за условията и реда за извършване на изследване за професионална и психологическа пригодност при назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“ (Наредба Н-1 от 03.06.2016 г.) през 2021 г. продължи провеждането на изследване за професионална и психологическа пригодност като отделен етап от процедурите за назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“. През 2022 г. са обработени, анализирани и изготвени 1361 бр. психологични заключения на кандидати в различните процедури, обявени в Агенция „Митници“.

Във връзка с предоставяне на възможност за кандидатстване за работа в дирекции и служби на Европейската комисия, както и за участие в Мисии на Европейския съюз като командировани национални експерти в рамките на прилагането на Глобалната стратегия за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз на ръководството на Агенция „Митници“ са представени 84 докладни записки за 885 вакантни позиции. След положителна резолюция на митническите служители са предоставени 23 възможности за кандидатстване за 66 вакантни позиции за работа в дирекции и служби на Европейската комисия и Мисии на Европейския съюз.

ОБУЧЕНИЕ

Един от най-важните фактори за повишаване ефективността на митническата дейност е развитието и усъвършенстването на административния капацитет на администрацията. Обучението е един от основните инструменти за гарантиране на високо равнище на знанията, уменията и компетентностите на митническите служители. Укрепването на административния капацитет бе един от основните приоритети на Агенция „Митници“ през 2022 г.

Дейността на Националния учебен център през годината бе насочена към предоставяне на обучения, съобразени със стандартите на Европейския съюз в сферата на митническото обучение и прилагането на модерни практики за управление и развитие на човешките ресурси.

През изминалата 2022 г. бе осигурено своевременно базово обучение на новоназначените служители в специализираната митническа администрация, което гарантира ефективното изпълнение на служебните им задължения. Бяха организирани шест курса за 161 митнически служители от българската митническа администрация.

На национално ниво през 2022 г. в рамките на последващото специализирано обучение се проведоха 97 обучения, работни срещи и семинари с участието на 1619 служители, а на регионално ниво - 43 обучения и семинари с 383 участници. Използвани бяха различни форми на обучение, като освен присъствено и в дистанционна форма, се провеждаха и хибридни обучения.

Общо 331 служители от Агенцията участваха в обучения, организирани от Института по публична администрация към Министерски съвет.

Дейността на НУЦ през годината бе насочена и към финализиране на процедурата по превод и разпространение на български език на електронните модули, разработени от Европейската комисия и Световната митническа организация. Голямата част от електронните модули по МКС вече са достъпни на български език за служителите от администрацията с цел уеднаквяване на професионалните знания и компетентности на митническите служители в ЕС.

В рамките на сътрудничеството между Агенция „Митници“ и УНСС, като съвместна инициатива на НУЦ и Института за следдипломна квалификация, през 2022 г. завърши първата специализацията по „Правно регулиране и митнически контрол“, в която участваха 20 служители от митническата администрация.

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Във връзка с изработването и прилагането на митническа политика на Европейския съюз (ЕС), представители на Агенция „Митници" (АМ) взеха участие в работата на органи към Съвета на ЕС, най-многобройни от които бяха участията в работните групи „Митнически съюз" и „Правоприлагане – митници" . Активно бе и участието в регулярните заседания на секциите към Комитета по митническия кодекс и Митническата експертна група, както и в други комитети и работни групи към Европейската комисия (ЕК).

Директорът на Агенцията взе участие в 102-та и 103-та срещи на Групата по митническа политика. Бяха обсъдени въпроси, свързани със санкциите, наложени от ЕС на Русия и кризата в Украйна; актуалното състояние на отношенията с Обединеното кралство; предстоящото развитие на МКС и прилагането му в областта на информационните технологии; инструментът за оборудване за митнически контрол; новата техническа обосновка за CELBET.

През месец януари, ръководството на Агенцията участва в 10-та видео-конферентна среща, а през месец октомври – в 11-та среща, проведена в гр. Маастрихт, Нидерландия на неформалния Форум на генералните директори на митническите администрации, на който се разглеждат текущи проблеми и се вземат краткосрочни решения в управлението на кризисни въпроси, касаещи митническите администрации. Осъществено беше участие и в годишна среща на генералните директори на митническите администрации в рамките на Европейската конвенция на полицейските началници (ЕРСС). Ръководството на Агенцията взе участие в 1-та, 2-та и 3-та среща на Групата за размисъл в областта на митниците, създадена в продължение на работата на експерти по предизвикателствата, пред които е изправен Митническият съюз - Групата на мъдреците. Групата за размисъл има за цел да доразвие набелязаните идеи за митнически реформи, които биха били от полза за държавите – членки на ЕС, за ЕС и за обществото като цяло. През месец април 2022 г., ръководството на Агенцията взе участие в семинар на високо ниво на генералните директори на европейските митници, организиран по програмата на ЕС за сътрудничество „Митници" и под патронажа на френското председателство на Съвета на ЕС относно стратегическите въпроси и заключения, съдържащи се в доклада за бъдещите предизвикателства пред митниците на ЕС, изготвен от Групата на мъдреците. През месец октомври, директорът на Агенцията взе участие в рамките на Чешко председателство на Съвета на ЕС и програмата за сътрудничество „Митници" в семинар на високо ниво за генералните директори на европейските митници на тема „Укрепване на управлението на митническия риск от нефискални рискове".

През изминалата година служители на АМ продължиха участието си дейностите по програмите за сътрудничество на ЕС „Митници" и „Фискалис". Експерти от Агенцията продължиха активно да участват в срещите към Митнически експертен екип по източните сухопътни граници (CELBET 3), създаден в рамките на програмата на ЕС „Митници 2020".

МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Директорът на Агенцията взе участие в 139-та/140-та сесии на Съвета на Световната митническа организация (СМО), които се проведоха в края на м. юни 2022 г. Сесиите протекоха под знака на 70-та годишнината от създаването на организацията през 1952 г. и под мотото „Границите разделят, митниците обединяват". По този повод, първия ден на форума посети Нейно Кралско Височество белгийската принцеса Астрид.

В рамките на техническите въпроси, бяха приети докладите за последните развития и основните заключения от работата на Комитета за укрепване на капацитета и Под комитета за интегритет, на Техническите комитети за правилата за произход и за митническа стойност, на Комитета за хармонизираната система, на Комитета за борба с измамите и на Постоянния технически комитет.

Бяха обсъдени политически и управленски въпроси на Организацията и бяха взети решения за последващи действия. Съветът отбеляза постигнатия напредък относно прилагането на Плана за действие на СМО относно COVID-19. Съветът единодушно одобри Стратегическия план на СМО за 2022-2025 г., който обхваща технологии и иновации, зелени митници, управление и отчетност. Съветът одобри удължаването с една година на мандата на Работната група за измерване на изпълнението. Признавайки силата на данните за стратегическо планиране и разузнаване, Съветът прие Стратегията за данни на СМО. Бяха приети също и най-новата версия на Рамката на СМО от стандарти за трансгранична електронна търговия и Сборникът от национални казуси и бе отбелязана необходимостта от текущо сътрудничество с други съществуващи платформи за електронна търговия. Беше одобрен ревизираният документ на Канада за подобрен изборен процес на СМО, който да бъде приложим от 2023 г., включително за предстоящите през юни 2023 г. избори за генерален секретар на СМО. Делегатите се запознаха и приеха основните резултати от последната 106-та сесия на Финансовия комитет относно бюджетните и финансови въпроси на Организацията.

През последния ден на сесиите бяха избрани заместник-генерален секретар на СМО, заместник-председатели на СМО на 6-те региона на СМО, регионални представители в Политическата комисия, Финансовия комитет и Одитния комитет, както и техните председатели и заместник-председатели, и председател на Съвета за предстоящата 2022/2023 година (01.07.2022 - 30.06.2023). За председател на Съвета за трета поредна година единодушно бе преизбран г-н Ал Халифа, ръководител на митниците на Кралство Бахрейн.

Предвид сложната обстановка в регион Европа поради военните действия между Русия и Украйна, основните въпроси на региона за ежегодната Конференция на ръководителите на митническите администрации от регион Европа на Световната митническа организация бяха разгледани и решени чрез писмени процедури.

Представители на Агенция „Митници" участваха в многобройни заседания на различни работни органи и форуми на СМО в т.ч. Конференция и изложение, посветени на технологиите. Служители от Агенцията участват и в дейността на Центъра за правоприлагане в Югоизточна Европа (ЦПЮЕ - SELEC) и взеха участие в 11-та сесия на Финансо-

вата консултативна група към SELEC, проведена онлайн, и в 22-ра сесия на SELEC в гр. Букурещ, Румъния, както и в една виртуална среща на Работната група по митнически въпроси към Организацията за Черноморско икономическо сътрудничество (ЧИС).

Агенция „Митници“ е партнираща институция по 4 правни инструмента на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и участва в подготовката за технически прегледи по отделни теми и инструменти на ОИСР, както и изпълнение на други задачи, свързани с напредъка на България в присъединяването ѝ към Организацията.

ДВУСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Най-много срещи бяха проведени по линия на българо-турското двустранно сътрудничество – работни срещи между ръководството на Агенция „Митници“ и г-н Ръза Туна Турагай, заместник-министър на търговията и ръководител на митническата администрация на Република Турция, по искане на турската страна, бяха проведени на 11 и 26 октомври и на 29 ноември 2022 г. в София; среща между министъра на финансите и министъра на търговията на Република Турция, в която взе участие и директорът на Агенция „Митници“, проведена на 24 март 2022 г. в София; на 17 февруари и на 1 ноември 2022 г. на ГКПП Капитан Андреево бяха проведени срещи между министрите на транспорта на Република България и Република Турция, в които взе участие и директорът на Агенция „Митници“. Основните теми на срещите бяха модернизиране на инфраструктурата и повишаване на пропускливостта на българо-турските ГКПП в контекста на улесняване на легалния бизнес, както и сътрудничеството в областта на митническото правоприлагане и обмена на информация и Конвенцията за общия транзитен режим.

През изминалата година бяха организирани и проведени и други двустранни срещи на ръководството на Агенция „Митници“ – с френския митнически аташе, с полицейското аташе към Посолството на Италия в София, с посланика на Република Корея в София, с аташето към Службата на САЩ по митници и гранична защита, Департамент по вътрешна сигурност, с регионалния съветник на DHS за Бюрото по борба с тероризма в Сараево, както и с представители на Британско посолство.

КОМУНИКАЦИЯ С БИЗНЕСА, ГРАЖДАНИТЕ И МЕДИИТЕ

През годината продължи активното обслужване на граждани и икономически оператори чрез звената за административно обслужване на Агенцията.

Обработени са 390 443 документа, от които 180 897 входящи. Чрез Системата за електронен обмен на съобщенията (СЕОС) са обменени 5593 документа. Общо 76 992 броя са изходящите писма/отговори на заявления на граждани и бизнес, оперативни справки за специализираните служби, данъчни служби, министерства и ведомства, изпратени по пощата за страната и чужбина. 9540 електронни писма, бяха изпратени и получени чрез „Система за сигурно електронно връчване“ (ССЕВ) на държавната администрация. Бяха обработени стотици електронни писма чрез административната поща на Агенция „Митници“.

Традиционното измерване на удовлетвореността на клиентите, чрез устни, анонимни хартиени и онлайн анкети постави добри оценки за отношението и компетентността на служителите осигурява административното обслужване, а направените препоръки залегнаха в плановете за развитие на комуникационните канали на Агенция „Митници“.

За 2022 г. дирекция „Правно-нормативна“ е издала 236 бр. потвърждения по реда на РМС № 592/21.08.2018 г. и 1225 бр. удостоверения по реда на чл. 87 от ДОПК.

През 2022 г. бяха проведени редица срещи и обучения между митническите служители и бизнеса, във връзка с прилагането на митническото законодателство на ЕС и законодателството в областта на общите политики на ЕС, възлагащи функции на митниците. Бяха организирани и срещи с различни национални компетентни органи за укрепване на взаимодействието по теми от общ интерес.

На интернет страницата на Агенция „Митници“ беше публикувана информация за вноса на лични вещи на бежанци от Украйна със статут „временна закрила“, за вноса на автомобил в случай, че украинският гражданин е решил да установи обичайното местопребиваване на територията на Република България, както и митнически формалности за стоките от/за Украйна и прилагането на защитните мерки за стоки в контекста на санкционните режими срещу Руската федерация и Беларус.

Агенция „Митници“ поддържа активната комуникация с медиите. Основните теми, които предизвикваха журналистически интерес през годината са откритите недекларирани рекордни суми валута на граничните пунктове, задържанията на цигари, алкохол, наркотици, лекарства и стимуланти и други контрабандни стоки. Медиен интерес предизвика и информацията за обновяването на рентгенови системи и закупуването на лабораторна техника, финансирани с европейски средства, както и текущата и предстояща реконструкция и разширяване на граничните пунктове.

Прозрачността и достъпа до информация е един от приоритетите на Агенция „Митници“ през 2022 г. През годината са постъпили 67 заявления за достъп до обществена информация, като най-често (42 заявления) са от граждани. Най-голям брой заявления са подадени по електронен път (45 заявления). По 43 от заявленията е предоставен пълен или частичен достъп, като във всички случаи на достъп исканата информация е била класифицирана или друга защитена тайна в случаите, предвидени със закон. Заявителят е обжалвал в един от случаите на отказ.

МИТНИЧЕСКА *хроника*